24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2002 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 (2458)

Ազգ

Azg
armenian daily

Էդուարդ Շեւարդնաձեն էլ անցավ ռազմատենչ հայտարարությունների

Վրաստանի նախագահ Էդ. Շեւարդնաձեն երեկ կառավարության նիստում ասել է, որ ինքը միշտ հանդես է եկել եւ այսուհետ հանդես է գալու Աբխազիայի հակամարտության կարգավորման խաղաղ տարբերակի օգտին: Բայց կան կարգավորման այլ ճանապարհներ, որոնց օգնությանը կարելի է դիմել, եթե «հակամարտության խաղաղ կարգավորման ռեսուրսները լիովին սպառվեն», նշել է Վրաստանի առաջնորդը՝ կարծիք հայտնելով, որ իրադարձությունների նման զարգացման դեպքում «կարող է հարցականի տակ դրվել աբխազների ֆիզիկական գոյության հարցը»: Այնուամենայնիվ, պրն Շեւարդնաձեն վստահություն է հայտնել, որ «գործը դրան չի հասնի»:

ԱՅԺ

Սահմանի պաշտպանության մակարդակը հասնում է խորհրդային ժամանակների հուսալիությանը

ՌԴ ՍԴԾ տնօրեն Կ. Տոցկին գոհացնում է հայ-ռուսական սահմանապահ համագործակցությունը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ռուսաստանի Պետդումայի փոխնախագահ Վլ. Ժիրինովսկին վրացական «Փրայմ նյուս» գործակալությանը երեկ տված հարցազրույցում՝ «Համաձա՞յն եք այն հայտարարություններին, որոնց հեղինակները Վրաստանին մեղադրում են չեչենական զինյալներին ապաստան տալու եւ օգնություն ցույց տալու մեջ» հարցին պատասխանում է. «Հեյդար Ալիեւը կարողացավ հասնել այն բանին, որ չկան կասկածներ, թե ադրբեջանական փողոցներով զբոսնում են չեչեն զինյալները: Հայաստանում նույնպես չկան: Միայն Վրաստանում կան չեչեն զինյալներ՝ մի քանի հազար: Դա ապացուցում է հետախուզությունը, եւ վրացական հատուկ ծառայությունները այդ մասին շատ լավ գիտեն»: Սա ինքնիշխանություն:

Երեկ ՌԴ սահմանապահ դաշնային ծառայության (ՍԴԾ) տնօրեն, գեներալ-գնդապետ Կոնստանտին Տոցկին ՀՀ ազգային անվտանգության նախարար Կարլոս Պետրոսյանի հետ համատեղ մամուլի ասուլիսում նշեց, որ անդրկովկասյան հանրապետությունների տարածքով Չեչնիա են հասնում օտարերկրյա վարձկաններ, տեղափոխվում են զենքեր: «Կարող եմ ընդգծել, որ սխալներ, թե Հայաստանի տարածքով տեղափոխվում են զինյալներ, զենք, մենք չենք տիրապետում», ասաց պրն Տոցկին:

Տես ► էջ 3

ԵՎՐԱԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովն ընդունեց Կովկասի մասին զեկույցը

Հունվարի 23-ին Եվրախորհրդարանի Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովն ընդունել է Կովկասի վերաբերյալ Գարտոնի զեկույցն ու նրանում արված փոփոխությունները: Սույն զեկույցի հոդված 12-ն առանձնակի կարեւորություն ունի Հայաստանի համար, քանի որ «կոչ է անում հարեւան երկրներին՝ Ռուսաստանին, Իրանին ու Թուրքիային իրենց կառուցողական ներդրումն ունենալու Հարավային Կովկասի տարածաշրջանի խաղաղ զարգացմանը, եւ այս առումով հատկապես կոչ է անում Թուրքիային համապատասխան քայլեր ձեռնարկել համաձայն իր եվրոպական նկրտումների, հատկապես Հայաստանի հանդեպ շրջափակման վերացման առնչությամբ, եւ այս առումով վերահաստատում է իր 1987 թ. հունիսի 18-ի բանաձեւում արտահայտված դիրքորոշումը, որով ճանաչվում է 1915 թ.-ի հայերի ցեղասպանությունը, եւ կոչ է անում Թուրքիային հաշտեցման համար հիմքեր ստեղծել»: Այս զեկույցը իր վերջնական հավանությունը կստանա ս.թ. փետրվարի վերջին կայանալիք Եվրախորհրդարանի լիագումար նիստի ժամանակ:

ԱԳՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտնաբերվել է Հիտլերի տխրահռչակ արտահայտությամբ փաստաթղթի բնագիրը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ամերիկացի պատմաբան Ռոբերտ Ջոնը ԱՄՆ Ազգային արխիվի զինվորական բաժնում հայտնաբերել է այն փաստաթղթի բնագիրը, ուր առկա է Ադոլֆ Հիտլերի տխրահռչակ արտահայտությունը. «Մեր ուժը մեր արագ հարձակման եւ մեր դաժանության մեջ է... Ո՞վ է այսօր հիշում հայոց ցեղասպանությունը»: Փաստաթուղթը մի անգամ եւս վկայում է, որ Հիտլերի այդ հայտարարությունն արվել է Երրորդ ռայխի բարձրագույն հրամանատարության խորհրդակցությանը, որը տեղի է ունեցել 1939 թվականի օգոստոսի 22-ին Օբերզալցբերգում:

Զբոսաշրջիկների թիվը 2001 թ.՝ 100 հազար

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունից, 2001 թ.-ին Հայաստան այցելած զբոսաշրջիկների թիվը կազմել է շուրջ 100 հազար: Համաձայն Համաշխարհային զբոսաշրջության կազմակերպության զբոսաշրջությունից ստացվող եկամուտների հաշվարկման մեթոդիկայի, Հայաստանում մեկ զբոսաշրջիկի համար այդ ցուցանիշը կազմում է 1000 դոլար՝ 7-10 օրվա այցելության ընթացքում: Նախարարության տեղեկատվությամբ՝ 2001 թ.-ին համախառն ներքին արդյունքում զբոսաշրջությունից ստացված եկամուտն եղել է 70-80 մլն դոլար:

Կառավարությունը եւ «Արմենտելը» հասել են համաձայնության

Արդարադատության նախարարության լրատվական ծառայությունից մեզ հայտնեցին, որ ՀՀ կառավարության եւ «Արմենտելի» բանակցություններում բոլոր սկզբունքային հարցերի շուրջ պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել: Այսօր կամ վաղը հանրությունը կտեղեկանա դրանց մասին: Այժմ աշխատանքներ են տարվում պայմանագրի վերջնական տեքստի վրա:

Ա. Մ.

Բրյուսելի դատարանն ընդունեց Արիել Շարոնի դեմ դատական գործը

Երեկ Բրյուսելի վերաքննիչ դատարանը, որը 1993 թ. ընդունված մի օրենքով իրավունք ունի «մարդկության դեմ ոճիր» որակավորմամբ օտարերկրացիների դատական հայցերն իր վարույթ ընդունելու, երեկ ընդունեց Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնի դեմ դատական գործ հարուցելու որոշում: Շարոնը մեղադրվում է 1982 թ. պաղեստինյան Սաբրա եւ Շաթիլա գաղթակայաններում սպանդ կազմակերպելու մեջ: Հիշեցնենք, որ այդ ժամանակ Շարոնն իր երկրի պաշտպանության նախարարն էր եւ Լիբանան ներխուժած իսրայելյան զորքի գործողությունները համակարգող պատասխանատուն: Հիշյալ գաղթակայաններում Իսրայելի դաշնակից քրիստոնյա զինյալների ձեռքով մի գիշերվա ընթացքում սպանվել էր ավելի քան 800 պաղեստինցի: Ավելի ուշ Իսրայելի խորհրդարանի ստեղծած հատուկ հանձնաժողովը եզրակացրել էր, որ թեեւ Շարոնն ուղղակի մեղավոր չէ այդ սպանդի կազմակերպման մեջ, սակայն նա պատասխանատվություն կրում է դրա համար:

Բրյուսելի դատարանում մեղադրող կողմը պահանջում է Իսրայելի վարչապետին դատել մարդկության դեմ գործած ոճրի համար:

Դատապարտվելու դեպքում բելգիական իշխանությունները ստիպված են Շարոնին ձերբակալել հենց երկրում հայտնվելու պարագայում:

ՄԱԿ-ի ներկայացուցչի տպավորությամբ

Միջին Արեւելքը՝ անդունդի եզրին

ՄԱԿ-ի միջինարեւելյան հակամարտության գծով հատուկ պատվիրակ Տերյե Ռոդ Լարսենի տպավորությամբ, որ երեկ այցելում էր Պաղեստին եւ Իսրայել, տարածաշրջանն անդունդի վերջին եզրին է եւ եթե միջազգային հասարակությունը շտապ միջոցներ ձեռք չառնի, ապա այդ տարածքում «սարսափի եւ ահաբեկչության խելագար պարը» շարունակվելու է՝ նոր դժբախտություններ բերելով երկու կողմերին:

ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը պաղեստինյան Նաբլուս քաղաքում երեկ ականատես եղավ նախորդ օրը սպանված «Համաս» շարժման 4 անդամներից 3-ի հուղարկավորությանը (4-րդի հուղարկավորությունը տեղի ունեցավ Ռամալլայում), որի ընթացքում հազարավոր պաղեստինցիներ երդվեցին անձնազոհական գործողությունները շարունակել Իսրայելի դեմ:

Մյուս կողմից, երեկ Երուսաղեմի հիվանդանոցներից մեկում մահացան նախորդ օրը Հայֆա քաղաքում պաղեստինցի ահաբեկչի կրակով վիրավորված իսրայելցի քաղաքացիներից երկուսը:

ԾՈՒԾԱՆԻՇՆԵՐ

Տնտեսական աճ եւ... անարդար բաշխում

ՀՀ նախագահի տնտեսական հարցերով գլխավոր խորհրդական Վահրամ Ներսիսյանցի հարցազրույցը «Ազգ» օրաթերթին

– Պարոն Ներսիսյանց, ինչպե՞ս կգնահատեիք անցյալ տարվա տնտեսական գործունեությունը:

– 2001 թ. նախնական տվյալներով՝ մեզ հաջողվել է ապահովել 9,6% ՀՆԱ-ի աճ, ընդ որում՝ շատ գործոնների պայմաններում: Նույն տվյալների համաձայն՝ առեւտուրն աճել է 15,5%-ով, գյուղատնտեսությունը՝ 11,6%-ով, կապիտալ շինարարությունը՝ 14,0%-ով, արտահանումը՝ 12,7%-ով, եւ արդյունքում արագ ավելանում է աշխատատեղերի թիվը: Տնտեսությունը կայուն է, բաց եւ մրցունակ ու շուկայական փոխակերպությունը շարունակվում է: Այսօր տնտեսության մոտ 80%-ը մասնավոր է թե՛ ՀՆԱ-ի եւ թե՛ զբաղվածության կտրվածքով եւ այն շարունակում է աճել:

Հայաստանը զգալիորեն բարելավել է իր դիրքը գործարար աշխարհում: Աշխարհահռչակ Հերիթեյջ հիմնադրամի եւ «Ուոլ սթրիթ ջորնալ» թերթի հրատարակած 2001 թ.-ի «Տնտեսական ազատականության ինդեքսի» համաձայն՝ նորանկախ հանրապետություններից Հայաստանը «ամենաբաց ու ներդրումների նկատմամբ պատրաստակամն է»: 1996 թ.-ի իր զբաղած 115-րդ տեղից Հայաստանը 2001 թ.-ին բարձրացել է 45-րդ տեղը՝ այն կիսելով նաեւ Ֆրանսիայի եւ Լեհաստանի հետ եւ զգալիորեն բարձրացել է իր անմիջական հարեւան երկրներից: Նույն զեկույցի համաձայն՝ 156 երկրների շարքում Թուրքիան զբաղեցնում է 105-րդ, Վրաստանը՝ 108-րդ, Ադրբեջանը՝ 118-րդ, Իրանը՝ 151-րդ, իսկ Ռուսաստանը՝ 131-րդ տեղը:

Տես ► էջ 4

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Երեւանի ՀՌԱԿ ակումբների ատենապետների խորհրդակցություն

Հունվարի 23-ին Թեքեյան կենտրոնում տեղի է ունեցավ Երեւան քաղաքի ՀՌԱԿ ակումբների ատենապետների խորհրդակցություն:

Ժողովի ընթացքում քննարկվեցին մայրաքաղաքում կուսակցության շարքերի համալրման, համայնքներում ՀՌԱԿ գրասենյակների աշխատանքին առնչվող խնդիրներ: Ելույթ ունեցան ՀՌԱԿ Երեւան քաղաքի «Զարթոնք» ակումբի ատենապետ Սեւադա Հարությունյանը, «Այգեստան» ակումբի ատենապետ Արմեն Ստեփանյանը, «Մետաքս» ակումբի ատենապետ Խաչիկ Եղոյանը, «Կենտրոն» ակումբի ատենապետ Հակոբ Գրիգորյանը, «Արաբկիր» ակումբի ատենապետ Արշակ Մեղրակյանը, «Մալաթիա» ակումբի փոխատենապետ Լեւոն Սողոմոնյանը, «Կոմիտաս» ակումբի ատենապետ Արմեն Ազիզյանը, «Դավիթաշեն» ակումբից Աշոտ Գալստյանը, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Գառնիկ Հովակիմյանը, Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանը, ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

Խորհրդակցության ընթացքում քննարկվեցին են նաեւ առաջիկա ընտրությունների ընթացքում հնարավոր դաշինքներն ու համագործակցության հնարավորությունները այլ կազմակերպությունների հետ: Աշակվեց աշխատանքի ծրագիր ՀՌԱԿ Երեւան քաղաքի ակումբների գործունեության արդյունավետության բարելավման ուղղությամբ, մասնավորապես կուսակցության կառույցների մասնակցության վերաբերյալ տեղական կառավարման մարմինների ընտրություններում:

Գարեգին Բ կաթողիկոսն ընդունեց ԱՄՆ Միջազգային զարգացման ծրագրի ներկայացուցչին

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ, 23 ՀՈՒՆՎԱՐ: Հունվարի 23-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն ընդունեց ԱՄՆ Միջազգային գործակալության Եվրոպայի եւ Եվրասիայի գրասենյակի փոխտնօրեն Քենթ Հիլին:

Նորին Սրբությունը բարձր գնահատեց ամերիկյան կազմակերպության ներդրումը Հայաստանի տնտեսության զարգացման գործում եւ համոզմունք հայտնեց, որ այն իր նպաստն է բերում երկրի առաջընթացին ու ժողովրդավարական կառույցների ամրապնդմանը: Խոսվեց նաեւ եկեղեցու հետ հնարավոր համագործակցության շուրջ:

Հանդիպման ընթացքում ընդգծվեց եկեղեցու կարեւոր դերը հասարակության բարոյական նկարագրի ձեւավորման գործում: Այս առիթով Ամենայն հայոց հայրապետն անդրադարձավ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի առաքելությանն ու առաջիկա ծրագրերին՝ առանձնացնելով հատկապես կրթական ծրագրերը:

Զրուցակիցներն անդրադարձան նաեւ Հայաստան ներթափանցած կրոնական կազմակերպություններին եւ նրանց գործունեությանն առնչվող խնդիրներին:

Ամփոփվեցին 2001 թ. աշխատանքները

Առողջապահության, կրթության եւ գիտության, մշակույթի նախարարների ասուլիսը

Առողջապահության ոլորտին հատկացվող ֆինանսավորման առումով 2001 թ. նոր մոտեցում է ցուցաբերվել՝ բյուջեն իրատեսական է եղել, իսկ ֆինանսավորումն ապահովվել է 88 տոկոսով: Այս ցուցանիշն ամենաբարձրն է վերջին հինգ տարիների ընթացքում: Սակայն նախորդ տարիների թերֆինանսավորման պատճառով պետության պարտքն այս ոլորտին 7,7 մլրդ դրամ է: 2001 թ. փորձ է արվել սկսել կուտակված պարտքերի մարումը. մարվել է 1,1 մլրդ դրամի պարտք: Այս մասին լրագրողներին հայտնեց ՀՀ առողջապահության նախարար Արարատ Մկրտչյանը՝ ամփոփելով 2001 թ. համակարգում կատարված աշխատանքները: Նախարարության անցյալ տարվա գործունեությունը նպատակաուղղված է եղել ոլորտի կայուն զարգացումը պայմանավորող նախադրյալների արմատավորմանը, օրենսդրական դաշտի կատարելագործմանը: Աշխատանքներ են կատարվել բնակչության սոցիալապես խոցելի խավերի համար առողջապահական ծառայությունների մատչելիության ապահովման, առողջապահական ցուցանիշների բարելավման, համակարգի օպտիմալացման հայեցակարգային հիմնադրույթների իրագործման, հանրապետությունում պարտադիր բժշկական ապահովագրության ներդրման նախապատրաստական աշխատանքների, համակարգում մասնավոր հատվածի զարգացման, առաջնային բուժօգնության զարգացման ուղղություններով: Բնագավառի զարգացման համար կարեւորվել է առողջապահության տեղեկատվական համակարգի բարելավումը: Կատարվել են նաեւ նախնական աշխատանքները, որոնց հիման վրա կմշակվեն առաջիկա տարիների օպտիմալացման ծրագրերը:

Նախարարը բերեց նաեւ բնակչության առողջության վիճակը բնութագրող որոշ տվյալներ: Կատարված աշխատանքների շնորհիվ հանրապետության հիգիենիկ եւ համաճարակային իրավիճակը եղել է համեմատաբար բարվոք (2001 թ. ընթացքում համաճարակ չի արձանագրվել): Անցյալ տարի պոլիոմիելիտի հիվանդության ոչ մի դեպք չի արձանագրվել, նկատվել է դիֆթերիա եւ մալարիա հիվանդությունների նվազում:

Արարատ Մկրտչյանը բերեց նաեւ որոշ մտահոգիչ տվյալներ սրտանոթային հիվանդությունների եւ չարորակ ուռուցքների հետ կապված՝ նշելով, որ վերջին տարիների ընթացքում նկատվում է սրտանոթային հիվանդությունների երիտասարդացում, իսկ չարորակ գոյացությունները ավելի շատ մարդկանց մահվան պատճառ են դարձել: Նախարարի համոզմամբ, այս ուղղությամբ անհրաժեշտ է լուրջ կանխարգելիչ քայլեր ձեռնարկել:

2001 թ.-ին 2000-ի համեմատությամբ արձանագրվել է պաշտոնական վճարումների աճ 50 տոկոսով: Հիվանդանոցների ծանրաբեռնվածությունը մարզերում եղել է 15-20 տոկոս, Երեւանում՝ 45 տոկոս:

Նախարարն առաջիկա հիմնախնդիր է համարում ֆինանսավորման կայուն համակարգի ձեւավորումը ոչ միայն պետական բյուջեի, այլեւ ֆինանսավորման այլ ուղիների ներդրման ճանապարհով, որոնցից մեկը բժշկական ապահովագրությունը պետք է լինի: Այս տարի նպատակ կդրվի բարելավել ամբուլատոր համակարգը, բուժծառայությունների որակը: Նախատեսվում են լուրջ փոփոխություններ առողջապահությանն առնչվող օրենսդրական դաշտում:

ԴԱՎ-ի (դիմադրողականության անկման վարակ) առնչությամբ Արարատ Մկրտչյանը նշեց, որ իրավիճակը լարված է մնում: Հայաստանում այսօր 100-ից ավելի վարակակիրներ կան: «Արմենիկում» կենտրոնում բուժվողների առողջական վիճակի բարելավում նկատվում է, սակայն լուրջ հաջողությունների մասին դեռեւս շուտ է խոսել:

Ընդամենը երկու ամիս ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարի պաշտոնը զբաղեցնող Լեւոն Մկրտչյանը ներկայացրեց նախարարության անցյալ տարվա աշխատանքները, նշելով, որ չնայած համախակի կադրային փոփոխություններին, տարին, այնուամենայնիվ, նշանավորվել է զգալի աշխատանքների կատարմամբ: Լեւոն Մկրտչյանն ավելի շատ խոսեց ոլորտում առկա մտահոգությունների մասին՝ անհրաժեշտ համարելով կառուցվածքային բարեփոխումները: Նախարարը մտահոգությամբ արձանագրեց, որ չնայած բուհերի եւ գիտական հաստատությունների աճին նկատվում է ուսանողների եւ գիտաշխատողների թվի նվազում: Ուսանողները բնակչության ընդհանուր թվի ընդամենը 2-3 տոկոսն են կազմում:

2001 թ. հաջող են ընթացել դպրոցների բարեփոխումների, դասագրքային ֆոնդի ստեղծման ծրագրերը, լավ ընթացք են ունեցել նաեւ միջազգային կազմակերպությունների եւ սփյուռքի հետ կատարվող ծրագրերը: 2002-ը կրթության եւ գիտության ոլորտի համար կլինի օրենսդրական բարեփոխումների տարի:

2001 թ. մշակութային միջոցառումների թվով եւ բազմազանությամբ հագեցած է եղել՝ հաշվի առնելով ամբողջ տարվա ընթացքում անցկացված հոբելյանական միջոցառումները: Աշխատանքներ են կատարվել նաեւ ստեղծագործական գործունեության, աջակցման եւ խթանման առումով: 2001 թ. իր առջեւ դրված խնդիրները ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունն ամբողջությամբ իրականացրել է, տեղեկացրեց նախարար Ռոլանդ Շառոյանը:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Ստեփանակերտ. Բնակարանների սեփականաշնորհման ժամկետը պետք է երկարաձգել

Ստեփանակերտում բնակարանների սեփականաշնորհումը սկսվել էր դեռեւս 1990 թ.-ից: Չնայած ապապետականացման համար նախատեսված բարձր գներին, այդուհանդերձ, 1990-91 թթ. այստեղ սեփականաշնորհվել է 548 բնակարան: Գործընթացը կանգնեցվել է զուտ պատերազմական գործողությունների ծավալման հետեւանքով: Իսկ ահա 1997 թ. ԼՂՀ կառավարության որոշմամբ կազմվել է մայրաքաղաքի բնակֆոնդի ապապետականացման հնգամյա ծրագիր, որի վերջնական ժամկետը նշվել է 2001 թ. դեկտեմբերի 31-ը: Անցած տարիներին Ստեփանակերտում սեփականաշնորհվել է եւս 4792 բնակարան կամ ամբողջ բնակֆոնդի 67 տոկոսը: Շուրջ 2000 բնակարաններ դեռեւս մնում են պետական սեկտորի հաշվառման տակ, սակայն քաղաքապետարանի որոշմամբ սեփականաշնորհման գործընթացը՝ կապված ժամկետը լրանալու հետ, կրկին կասեցվել է:

Քաղաքապետարանի բնակարանային եւ կոմունալ շահագործման բաժնի վարիչ Արմեն Հակոբյանի խոսքերով, քաղաքապետարանը սեփականաշնորհումը եւս մեկ տարով երկարաձգելու խնդրանքով դիմել է կառավարությանը: Դժվար թե մեկ տարում հնարավոր լինի ավարտել գործընթացը, քանզի վերջին տարում, առանձնապես վերջին ամիսներին, նկատվել է սեփականաշնորհման դիմումների աննախադեպ աճ: Եթե 2001 թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին քաղաքապետարանը ստացել է նմանատիպ 233 դիմում, ապա միայն վերջին եռամսյակում այդ թիվը կազմել է 263 դիմում:

Ստեփանակերտցիներին, թերեւս, նման հապճեպության է մղում այն հանգամանքը, որ նոր տարվանից պետական բնակարանների բնակվարձը ընդհանուր մակերեսի 1 քմ համար 6-ից դարձել է 8 դրամ, իսկ սեփականաշնորհված բնակարաններինը մնացել է նույնը՝ 4 դրամ: Սեփականաշնորհման գինը Ստեփանակերտում այնքան էլ բարձր չէ՝ միջինը 5.000 դրամ: Ապապետականացման գործընթացի հապաղումը, Արմեն Հակոբյանի հավաստմամբ, պայմանավորված է բնակիչների մի մասի բացակայությամբ, առանց որոնց համաձայնության ընտանիքի մյուս անդամները դժվարանում են իրականացնել բնակարանի սեփականաշնորհումը:

Թվում է՝ բնակչության հարաճուն շահագրգռությունը բնակարանների սեփականաշնորհման գործում լավ հնարավորություն է ընձեռում այդ գործընթացը բարեհաջող ավարտելու համար, ուստի ապապետականացման ծրագիրն անբավարար ժամկետով սահմանափակելը, տվյալ դեպքում, արդյունավետ լինել չի կարող:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

«Դատավարության այս փուլում՝ այլեւս ո՛չ մի պատասխան»

Ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանն էլ սկսեց պայմաններ թելադրել

Ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանին, ինչպես ասում են՝ «աչքով տվեցինք», շտապեցինք ուրախանալ, որ նա «օրինակելի» ամբաստանյալ է, պատասխանում է բոլոր հարցերին, դատավարության ընթացքին չի խոչընդոտում: Երեկ «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատական նիստում պատկերը բոլորովին այլ էր: Հենց որ ավարտվեց ամբաստանյալի ցուցմունքների հրապարակումը եւ նրան սկսեցին հարցեր տալ՝ Էդ. Գրիգորյանը հայտարարեց, թե հարցադրումներն անպատասխան է թողնելու, քանի որ իրեն անարդարացիորեն ծանր մեղադրանք է ներկայացված, ինքը դրան համաձայն չէ եւ այլն: Օգտվելով հարցերին չպատասխանելու իր իրավունքից՝ ամբաստանյալը, փաստորեն, Հունանյան եղբայրների պես փորձեց դատավարությունը փակուղի մտցնել: Անպատասխան մնացին մյուս ամբաստանյալների պաշտպանների, մեղադրողների, փաստաբանների գրեթե բոլոր հարցերը: Մեղադրող կողմը նույնիսկ կասկած հայտնեց. «Նույն կերպ Նաիրի Հունանյանն էլ, ոչ շատ վաղուց, չէր պատասխանում հարցերին՝ պատճառաբանելով, թե դեռ չի եկել իր խոսելու պահը, հետո Կարեն Հունանյանն էր լռում, հիմա էլ՝ այս ամբաստանյալը: Այդ ի՞նչ համար պահի են նրանք սպասում՝ այսօր լռելով...»: Դատավարության մասնակիցներն այդ առիթով վերհիշեցին Ն. Հունանյանի խոսքերը. նա մի անգամ կոչ արեց, որ ամբաստանյալներից ոչ մեկը չպատասխանի իրենց ուղղվող հարցերին:

Էդիկ Գրիգորյանը, սակայն, անընդհատ նշում էր, որ ինքը դատավարության սույն այս փուլում է հարցերն անպատասխան թողնում, իսկ հետագայում կպատասխանի՝ «դեռ պետք եղածից էլ ավելին կասի»: Դատավոր Ս. Ուզունյանը նրան առաջարկեց նեղացածի կեցվածք չընդունել եւ վնաս չտալ սեփական անձին. «Այն հանգամանքը, որ դուք համաձայն չեք ձեզ ներկայացված մեղադրանքին, դեռ չի նշանակում, թե պետք է հակադիր քայլերի դիմեք»: Ամբաստանյալը, սակայն, անհողդողդ էր. նախաքննության արդյունքներով պարզ է դարձել, որ նա հոկտեմբերի 27-ին որեւէ սպանություն չի կատարել, եւ այժմ այդ հարցում իր անմեղությանը վստահ, Գրիգորյանը հարկ է համարում ինչ-ինչ պահանջներ ու պայմաններ թելադրել:

Ինչեւէ, դատավորը տեղեկացրեց, որ, անկախ ամեն ինչից, իրենք չեն կարող շեղվել դատավարության բնականոն ընթացքից, եւ հաջորդ փուլում դատարան պիտի ներկայանան «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով տուժած ԱԺ պատգամավորներն ու կառավարության անդամները՝ իրենց հարցերն ամբաստանյալներին ուղղելու: Այս կարգը պիտի պահպանվի, անկախ այն «անկարեւոր» հանգամանքից՝ ամբաստանյալը բարեհաճո՞ւմ է պատասխանել հարցերին, թե՞ ոչ...

Ա. ԲԱԲԱՅԱՆ

Աղբը մաքրվեց

«Ազգ» օրաթերթի երեկվա համարում անդրադարձել էինք Երեւանի փողոցների մաքրության խնդրին, մասնավորապես քաղաքի կենտրոնական մասում բարձրացող աղբակույտերին: Այսօր առավոտյան շրջելով քաղաքի կենտրոնական մասում, համոզվեցինք, որ քաղաքապետարանը արձագանքել է մեր ներկայացրած խնդրին եւ, հուրախություն մեզ, քաղաքի կենտրոնական մասը բավականաչափ մաքուր էր: Հույսով ենք, որ քաղաքային իշխանությունը կշարունակի այսուհետ էլ ավելի հետեւողականորեն կազմակերպել քաղաքի ոչ միայն կենտրոնական մասի, այլեւ ծայրամասերի մաքրման աշխատանքները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Երբ Բազեյանը մոլորվում է սկզբունքների անտառում

Տուժում է սահմանադրական վեցյակը

«Հայաստանում ձեւավորված «կիսանախագահական», իսկ իրականում գերնախագահական համակարգը հանգեցրել է իշխանության ուղղաձիգ կենտրոնացման հանրապետության նախագահի ձեռքում, որը, սակայն, որեւէ քաղաքական պատասխանատվություն չի կրում իր գործունեության համար։

«Ժողովրդավարական սահմանադրություն» համագործակցության անդամ վեց կուսակցությունները համոզված են, որ ներկա կիսանախագահական համակարգը սպառել է իրեն։ Նախագահը՝ հենվելով կլանային համակարգի վրա, երկիրը կառավարում է գրեթե միանձնյա՝ իր ձեռքում կենտրոնացնելով օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների վրա ազդելու լծակները։

Հանրապետության նախագահն՝ անտեսելով «Ժողովրդավարական սահմանադրություն» համագործակցության նախագիծը, կամայականորեն փորձում է ուժային եղանակով Ազգային ժողովում անցկացնել իր ներկայացրած «բարեփոխված» սահմանադրության նախագիծը...»։

Ահա ԱԺԿ, ԱԺՄ, «Հանրապետություն», ՀԴԿ, ՀԿԿ, ՍԻՄ կուսակցությունների՝ երեկ Կինոյի տան դահլիճում ներկայացրած համատեղ հերթական հայտարարության բովանդակության առավել արտահայտիչ հատվածները։ Այն ներկայացվեց վեցյակի սահմանադրության նախագծի հերթական քննարկման ընթացքում, որը, սակայն, ավելի հանրահավաք էր հիշեցնում՝ պաթետիկ ելույթներով, որոնց 90 տոկոսը կոնկրետ նախագծի դրույթների մասին որեւէ բացատրական բովանդակություն չուներ։ Հատկանշական է, որ քննարկումը վարում էր հանրահավաքային մեծ փորձ ունեցող, Կոմկուսի «սիրտ ու ոգի» Սանասար Սահակյանը, որը յուրաքանչյուր ելույթ ունեցողից հետո իր հայրենասիրական պարտքն էր համարում մեկ-երկու շտրիխով «միս ու արյուն» տալ հնչած տեսակետներին։ Մասնավորապես, ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանից հետո նա հայտարարեց, թե համագործակցության նպատակն է ամեն գնով իրենց նախագիծը հանրաքվեի ներկայացնելուն հասնել, իսկ եթե նախագահն է ուզում իր ներկայացրածը հանրաքվեի դնել, ապա նրան ոչ ոք չի խանգարի։

Թերեւս «քննարկման» միակ մասնակիցը, որին քիչ թե շատ հաջողվեց հավաքվածներին ծանոթացնել նախագծին, ԱԺԿ անդամ Վարդան Պողոսյանն էր՝ նախագծի հիմնական «հայրը»։ Սակայն վերջինիս ելույթի գլխին այս անգամ ջուր լցրեց «Հանրապետություն» կուսակցության ղեկավար Ալբերտ Բազեյանը։ Այս խիստ սկզբունքային արմատական գործիչը, որը ոչ վաղ անցյալում հայտարարում էր կառավարման նախագահական համակարգի պաշտպանության օգտին... իսկական օրհներգ ձոնեց ներկայացված պառլամենտական նախագծին։ Տարօրինակ կլինի կարծել, թե Ալբերտ Բազեյանի համար անհասկանալի է, որ նախագահական կառավարման համակարգն ինքնին նշանակում է նախագահի ձեռքում կենտրոնացված հսկայական լիազորություններ։ Սակայն հետաքրքիր էր ունկնդրել, թե ինչպես է «Հանրապետության» նախագահը բողոքում մյուս նախագծի այն դրույթներից, որոնց համաձայն երկրի առաջին դեմքին է լիազորվում մի քանի կարեւորագույն պաշտոնյաների նշանակումն ու պաշտոնազրկումը։ Ավելին, Բազեյանը մոռացել էր, որ իրենք վեցյակին միացել են ոչ թե նախագիծն սկզբունքորեն ընդունելու պատճառով, այլ միայն նախագիծը որպես այլընտրանք ժողովրդի ընտրությանը թողնելու, այսինքն՝ սահմանադրական հռչակված շարժմանը միանալու։

Հակառակ դեպքում Բազեյանը կշեշտադրեր ոչ թե նախագծի դրույթների առավելությունները, որոնք, ըստ տրամաբանության, պիտի հակադրվեին «Հանրապետության» սկզբունքներին, այլ պարզապես քննադատության կենթարկեր նախագահի ընտրած մարտավարությունը։ Ի դեպ, մյուսները նրա փոխարեն դա շատ լավ կարողանում էին արտահայտել, ինչը հասկանալի էր դրված նպատակին հասնելու շրջանակներում։ Օրինակ Կոմկուսի՝ ԱԺ խմբակցության ղեկավար Ֆ. Խառատյանն իր ելույթը կառուցեց «պայքար անձնիշխանության դեմ» կարգախոսի շուրջ՝ վկայակոչելով մի քանի երկրներում ձեւավորված ավանդույթներն ու սահմանադրական իրավիճակը։

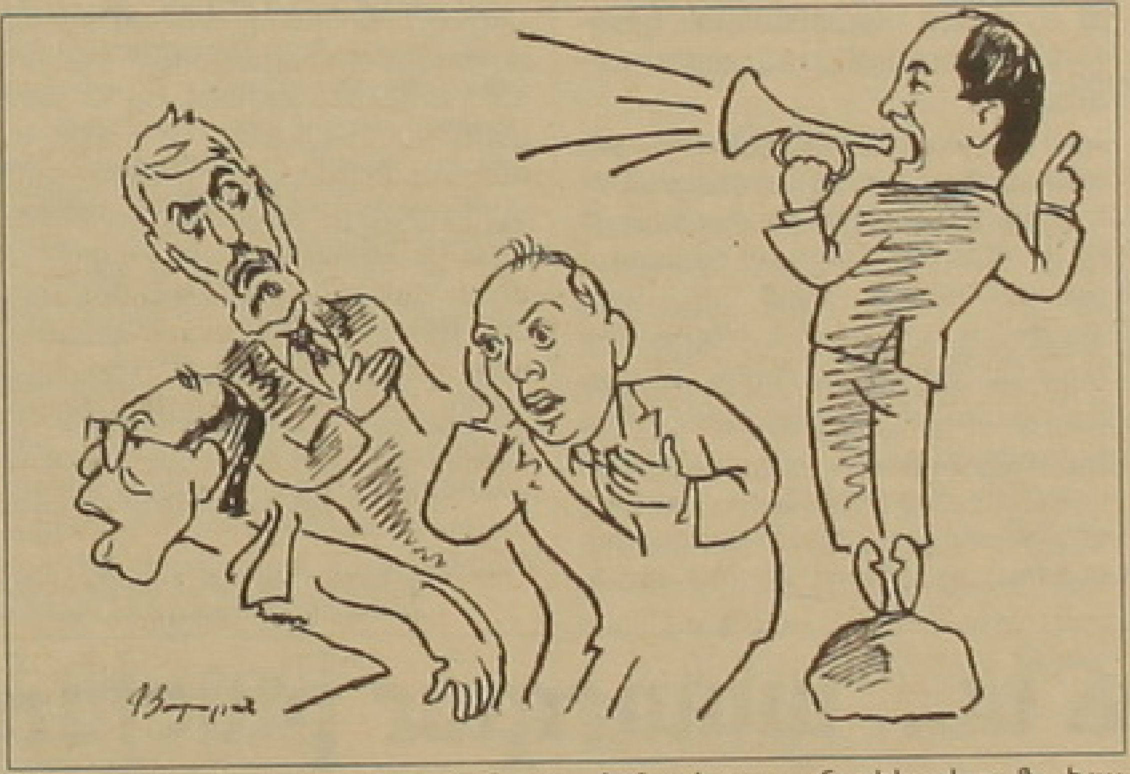

Ինչեւէ, նման հրապարակային քննարկումների սկսելը վկայում է, որ վեցյակը ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովից, ինչպես նաեւ առայժմ հենց խորհրդարանից հույսը կտրել է։ Սակայն նախաձեռնությունը եռյակի ստորագրահավաքների ճակատագրին չի՞ արժանանա, պարզ կդառնա վեցյակի հետագա գործունեությունից։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Ավետարանական Ռենե Լեւոնյանը դասեր է տալիս ի պաշտպանություն աղանդների

Անցյալ շաբաթ օրը «Պրոմեթեւս» հեռուստաընկերության «Լրաբեր» լրատվական ծառայության եթերում հնչեց վերապատվելի Ռենե Լեւոնյանի «խրատական» խոսքը («Ազդակ» մամուլի ակումբ)։ Այս պատվելի այրը հարգանքի կարժանանար իր բարեգործության համար, եթե անհարկի ոգեւորությունը չտեղափոխեր նրան քաղաքականության ոլորտ, իսկ բարեգործությունը չվերածեր բողոքական գաղափարների տարածման միջոցի։

Հայ ավետարանական ընկերակցության Հայաստանի ներկայացուցիչը դժգոհում է, որ Հայաստանում հայ ժողովուրդը բացասաբար է վերաբերվում աղանդավորների գործունեությանը, եւ փորձում է «դաս» տալ հասարակությանը, թե ինչպես մտածի եւ վերաբերվի այս կամ այն երեւույթին, որ հարազատ չէ իրեն։

Ռենե Լեւոնյանը, կարծեք, սկսել է հասկանալ եւ իր խոսքում էլ անուղղակի հաստատեց այն իրողությունը, որ հակառակ իր աշխարհընկալման, հասարակության մեջ ամրապնդվում է ինքնապաշտպանական մի գաղափարախոսություն. «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք, մեկ հավատ»։ Ի դեպ, նա հասկացել է նաեւ, որ գաղափարախոսության «...մեկ հավատ» հասկացությամբ հայ ժողովուրդն իրավացիորեն չի ճանաչում ոչ միայն համաշխարհային բողոքական որեւէ ուղղություն, այլեւ ազգիս նմանօրինակ արտազգային «դաստիարակներին»։ Նա պետք է հավաստացած լիներ նաեւ, որ սեփական ինքնությունն ու ազգային շահերը նորօրյա կրոնական հոսանքներից ու օտարերկրյա քարոզիչներից պաշտպանելու համար այլ ճանապարհ չկա, միասնականությունից բացի։

Ռենե Լեւոնյանը, վերհիշելով եվրոպական իր վաղագույն պատանեկությունը, ժողովրդավարական վարվելակերպ չի համարում հասարակության կողմից աղանդների մերժումը եւ ինքնապաշտպանության դեպքերի դատապարտումը։ Մինչդեռ մեր ժողովուրդն իրավացիորեն չի ցանկանում իր զավակներին տեսնել աղանդավորների թակարդում եւ ապա՝ ականատեսը դառնալ նրանց հոգեկան խանգարման եւ կամ ինքնասպանության՝ կամրջից նետվելով կամ կախվելով։ Դա, իհարկե, վերապատվելուն չի հետաքրքրում։ Եվ այն ողբալի եւ հայ ժողովրդի հոգեւոր միասնությանն անհարիր երեւույթները, որոնք օրավուր արմատավորվում եւ խաթարում են ժողովրդի ազգային դիմագիծը, ազգասեր Ռենե Լեւոնյանին նույնպես չեն հետաքրքրում։

Չենք կարծում, որ Հայաստանում գործող հինգ տասնյակ քրիստոնյա եւ ոչ քրիստոնյա կազմակերպությունները լիազորել են վերապատվելի քարոզչին իրենց շահերը պաշտպանելու։

Ժողովրդավարության հիմքը խոսքի եւ ազգերի ազատությունն է, եւ յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի այդ ազատության իրավունքը։ Համաձայն դրա, հայն իրավունք ունի ազատ արտահայտելու իր տեսակետը եւ ճանաչել միմիայն իր մայր եկեղեցին եւ աղանդավոր համարել իր հողում մարդորսությամբ զբաղվող ցանկացած կրոնական խմբավորման։ Վերջիններս էլ իրենց հերթին կարող են օգտվել խոսքի ազատության իրավունքից եւ պնդել, որ իրենք աղանդավոր չեն։ Ամեն մեկն իր իրավունքի տերն է, եւ դժգոհելու առիթ չկա։ Սակայն անհամեստություն է, երբ հազիվ 160-ամյա պատմություն ունեցող օտարածին կրոնական կազմակերպության ներկայացուցիչը դասեր է տալիս 1700-ամյա քրիստոնեական հավատք եւ մշակույթ ունեցող ժողովրդին։ Առավել անպարկեշտ է, երբ կրոնական գործիչը փորձում է չարաշահել Հայ առաքելական եկեղեցու հոգեւոր առաջնորդների հանդուրժողականությունն ու իշխանությունների բարյացակամությունը։

Հայաստանցին հյուրընկալ եւ հանդուրժող է, ուստի եւ ինչ-որ չափով ընդունում եւ հարգում է այլ կրոնական ուղղությունների գործունեությունը։ Բայց ոչ մի երկրում եւ ոչ մի ժողովուրդ չի հանդուրժի համակեցության եւ հյուրընկալության չգրված օրենքների խախտումը, երբ հյուրը «դաս» է տալիս հյուրընկալին։

Ի վերջո, մեկընդմիշտ պետք է պարզել, թե ի՞նչ նպատակ է հետապնդում վեր. Ռենե Լեւոնյանը Հայաստանում. նպաստե՞լ հայ ժողովրդի քրիստոնեական դիմագծի պահպանմանը եւ նրա հոգեւոր միասնությանը, ինչպես կրկնում էր դեռ ոչ վաղ անցյալում, թե՞...

Ս. ՓԱՀԼԵՒԱՆՅԱՆ

Սահմանի պաշտպանության մակարդակը հասնում է ...

Սկիզբը էջ 1

ՌԴ ԱԴԾ տնօրենը մեկօրյա աշխատանքային այցի ընթացքում հանդիպեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին, ՀՀ պաշտպանության նախարար, նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերժ Սարգսյանին, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին։ Վերջինս գեներալ-գնդապետ Կ. Տոցկուն պարգեւատրել է անվանական զենքով՝ նկատի առնելով նրա անձնական մեծ ներդրումը Հայաստանի սահմանների պաշտպանության գործում։ Հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են Թուրքիայի եւ Իրանի հետ Հայաստանի պետական սահմանի՝ ԱԴԾ օպերատիվ խմբի ուժերով պահպանության ապահովման խնդիրները։ Երեկ Կ. Տոցկին եւ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վ. Խաչատրյանը արձանագրություն են ստորագրել «ՀՀ-ում ՌԴ դաշնային սահմանապահ ծառայության օպերատիվ խմբի պահպանման ծախսերի հաշվեկշիռը հաստատելու մասին»։ Ըստ այդ նախահաշվի, հայաստանյան կողմը ստանձնել է օպերատիվ խմբի ֆինանսավորման 57 տոկոսը, մնացյալ 43-ը՝ ռուսական կողմը։ «Հայաստանի ղեկավարությունը տրամադրում է իր չափաբաժինը, կցանկանայի ընդգծել, որ վերջին երկու տարիներին ստանձնած ֆինանսավորման պարտավորությունները կատարում է 100 տոկոսով՝ չթողնելով ֆինանսավորումը մինչեւ տարեվերջ, այլ տրամադրում է չափաբաժիններով ամբողջ տարվա ընթացքում», նշեց Կ. Տոցկին։

Ռուս սահմանապահները Հայաստանի արեւմտյան եւ հարավային սահմանները պաշտպանում են 1924 թվականից։ Խորհրդային տարիներին սահմանապահները ենթարկվում էին ՊԱԿ-ին, այժմ՝ անմիջականորեն Ռուսաստանի նախագահին։ Ներկայումս ԱԴԾ օպերատիվ խումբը հայ-թուրքական եւ հայ-իրանական սահմանի ողջ երկայնքով բաժանված է ջոկատների՝ Գյումրի, Արմավիր, Արտաշատ, Մեղրի։ 1992 թ. ՀՀ եւ ՌԴ կառավարությունների միջեւ կնքված «ՀՀ տարածքում սահմանապահ զորքերի կարգավիճակի մասին» պայմանագրի համաձայն, Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերը համալրվում են հավասար հարաբերակցությամբ՝ 50 տոկոսը Հայաստանի քաղաքացիներ, 50 տոկոսը՝ Ռուսաստանի։

«Ընդհանուր առմամբ սահմանի պաշտպանության հուսալիության մակարդակը հասնում է խորհրդային ժամանակների հուսալիությանը», ասաց Կ. Տոցկին։ 2000 թ. ընթացքում գրանցվել է սահմանախախտության 29 դեպք, 2001 թ.՝ 60։ «Այդ խախտումներն այնքան էլ վտանգավոր բնույթ չունեն, սպառնալի չեն», նշեց ՌԴ ԱԴԾ տնօրենը՝ ներկայացնելով 2001 թ. ՌԴ սահմանապահ ծառայության տվյալները, համաձայն որի առգրավվել է մոտ վեց տոննա թմրանյութ, որից 2,5 տոննան՝ հերոին։

Կ. Տոցկին նշեց, որ թեեւ Հայաստանն «այնքան էլ հարուստ տնտեսություն չէ», այնուամենայնիվ, պետական բյուջեից սահմանների պաշտպանության եւ բարելավման նպատակով տրամադրում է միջոցներ։ ՌԴ ԱԴԾ տնօրենը հատուկ կարեւորեց ռուս սահմանապահների հանդեպ տեղի բնակչության եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների վերաբերմունքը՝ դրանք որակելով «բարի հարաբերություններ»։

Ծառայողական գործունեության մեջ դրսեւորած անձնական ցուցանիշների եւ ՌԴ պետական սահմանի պաշտպանության գործում անբասիր ծառայության համար մի շարք զինծառայողներ ՌԴ նախագահ Վ. Պուտինի անունից պարգեւատրվել են «Պետական սահմանի գերազանց պաշտպանության համար» մեդալով։ Կ. Տոցկին Կարլոս Պետրոսյանին եւ Սերժ Սարգսյանին պարգեւատրել է «Մարտական համագործակցության ամրապնդման համար» մեդալով։

Գեներալ-գնդապետ Տոցկին, անդրադառնալով Վրաստանի եւ Ադրբեջանի տարածքում օտարերկրյա ռազմական զորակազմ տեղակայելու հավանականության մասին մեկնաբանություններին, ասաց, որ չի տեսնում սպառնալիք այդ հանրապետությունների անվտանգությանը, այդ թվում՝ Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի մյուս հարեւան հանրապետություններից։

Շուշիի դուստրը

«Ազգի» շաբաթ օրվա՝ հունվարի 19-ի համարում, վերեւի խորագրի ներքո տպագրել էինք Զորի Բալայանի հետաքրքրական հոդվածը Լարիսա Ստեփանյանի եւ նրա ընտանիքի պատմության, 1920 թ. մարտի 20-ին հայրենի Շուշի քաղաքի հրդեհումից հետո վեցամյա աղջկա ու նրա ընտանիքի ապրած ոդիսականի եւ, վերջապես, Արցախին նվիրված հանրագիտարանի հրատարակության գործին թոշակառու կնոջ արտառոց նվիրատվության մասին։ Դժբախտաբար, սակայն, տեխնիկական պատճառով հոդվածի հետ չէինք կարողացել տպագրել լուսանկարները, ինչն անում ենք հիմա։ Առաջին նկարում Լարիսա Ստեփանյանն է, երկրորդում՝ նրա ընտանիքը, որտեղ Լարիսան առաջին շարքում է, սպիտակ հագուստով։

Հեռուստալրագրությունը հավերժական սեր է, որից բաժանվելը դժվար է

Հունվարի 26-ին լրանում է «Կարծիք» հեռուստատեսային հաղորդաշարի 10 տարին, որի հեղինակն ու վարողը Սերգեյ Երիցյանն է: Լրացել է նաեւ նրա լրագրողական գործունեության 20 տարին: Այդ առթիվ մեր թղթակիցը հանդիպեց Սերգեյ Երիցյանին եւ հարցազրույց ունեցավ:

- Ի՞նչ է նշանակում «Կարծիք»-ի 10 տարին Ձեզ համար:

- Եթե դիմենք վիճակագրությանը, ապա դա նշանակում է 1992 թվականի հունվարի 26-ից մինչեւ այսօր 510 թողարկում, որի ընթացքում ներկայացվել են 200 հասարակական կարծիքի հարցումների եւ սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքներ: Մենք մեր հաղորդաշարով հնարավորություն ենք տվել իրենց կարծիքներն ու տեսակետներն արտահայտելու շուրջ 10.000 մարդու:

- Խոսուն եւ բնութագրական է Ձեր բերած վիճակագրությունը: Բնականաբար հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ ստեղծվեց «Կարծիք»-ը:

- «Կարծիք»-ը իր ժամանակի ծնունդն էր: Չնայած այս հաղորդաշարին նախորդել է «Առաջարկում է հեռուստադիտողը», որը հայ հեռուստատեսության իրականության մեջ փորձ էր փոքր էկրան բերելու ազատ եւ անկաշկանդ խոսքը, այսպես կոչված «փողոցի մարդու» խոսքը: Այս դեպքում «փողոցի մարդ» նշանակում է հաղորդման չկազմակերպված մասնակից: «Առաջարկում է հեռուստադիտողը» հաղորդաշարը արդյունք լինելով «պերեստրոյկայի» եւ «գլասնոստի», պետք է բացահայտեր եւ ներկայացներ հասարակական կարծիքը եւ նրա ազդեցությունը այդ նույն հասարակական կարծիքի վրա: Իսկ 1991 թվականի անկախության հռչակումից հետո այս կատեգորիաներն անհրաժեշտ էին հեռուստաեթերին, եւ բնականաբար, պիտի ծնունդ առնեին «Կարծիք»-ը եւ նման այլ հաղորդաշարեր:

- Պետք էր ենթադրել, որ նոր ժամանակներում նոր մոտեցումներ եւ նոր սկզբունքնե՞ր էին անհրաժեշտ:

- Այո, անկասկած: Իրական անկախությանը եւ ժողովրդավարությանը միանգամից չեն հասնում: Դրա համար ժամանակ է հարկավոր, որ հասարակությունը եւս կարողանա ոչ միայն գիտակցել այդ բոլորը, այլեւ ինքն էլ կարողանա մասնակցել դրանց կայացմանը: Ստեղծելով «Կարծիք» հաղորդաշարը եւ ունենալով ամենաշաբաթյա եթեր մենք հենց այդ նպատակն ունեինք որքան հնարավոր է հասարակությունն իր ասելիքը եւ մտածածը, կարծիքներն ու գնահատականները կարողանա ներկայացնել եթերում: Եվ եթե հեռուստալսարանն ուշադիր է, մենք սկզբունք ունենք չմեկնաբանել մեր զրուցակիցների ասածները, նրանց խոսքը:

- Եթե ճիշտ հասկացա, Դուք որդեգրել եք «մի արտահայտիր քո կարծիքը» սկզբունքը:

- Ոչ միայն այդ սկզբունքն ենք որդեգրել, այլեւ՝ մեր համոզմամբ, նմանատիպ հաղորդաշարերում չպետք է ծանրաբեռնել հեռուստադիտողին հարկի կամ անհարկի կողմնորոշումներով: Հասարակական կարծիքի կրողը դիտելով այս կամ այն թողարկումը, ինքը կարող է իր եզրակացություններն ու հետեւությունները կատարել: Նա կարիք չունի, որ մեկը նրան «աջը» կամ «ձախը» ցույց տա:

- Դուք եթերում ներկայացնում եք ոչ միայն հայաստանյան կյանքը իր դրսեւորումներով, այլեւ՝ արտերկրի:

- Մեր համոզմամբ՝ Հայաստանի զարգացման գործում շատ կարեւոր է սփյուռքի դերը, եւ ես համոզված եմ, որ մենք սփյուռքը չենք ճանաչում այնպես, ինչպես պետք է եւ, մյուս կողմից էլ, արտերկրում ապրող մեր հայրենակիցներն այնպես չգիտեն մայր հայրենիքը, ինչպես պետք է: Այս իրողությունը հաշվի առնելով, «Կարծիք» հաղորդաշարի ստեղծագործական խումբը 10 տարվա ընթացքում պատրաստել է 140 տեսաֆիլմ նվիրված աշխարհի տարբեր երկրներին եւ դրանցում ապրող հայությանը, փորձելով կամուրջ դառնալ Հայաստանի եւ սփյուռքի միջեւ: Եվ պատահական չէ, որ մեր տեսաֆիլմերը մենք պատրաստել ենք Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից մինչեւ Ֆրանսիա, Իրանից մինչեւ Չինաստան:

- Պարոն Երիցյան, այսպես թե այնպես «Կարծիքը»-ը իր 10-ամյա տարեգրությամբ Ձեր 20-ամյա լրագրողական գործունեության անբաժան մասն է, իսկ ինչպե՞ս կբնութագրեիք մնացած 10 տարին:

- Նախապատրաստության շրջան, որ հասնեի «Կարծիք»-ին: Ես հեռուստատեսության եւ ռադիոյի համակարգ եմ եկել 1981 թվականին Մոսկվայի Մ. Լոմոնոսովի անվան համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետը ավարտելուց հետո: Ես 10 տարի փորձել եմ հասկանալ եւ ռադիո, եւ հեռուստատեսային լրագրության գաղտնիքները, հնարավորությունները, եւ նախապատրաստվել «Կարծիք»-ի ամենաշաբաթյա եթերային մարաթոնին: Այդ նույն 10 տարվա ընթացքում ավարտել եմ Մոսկվայի պետական համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետը եւ պաշտպանել թեկնածուական թեզ «Հայաստանի հեռուստատեսությունը երկրի զանգվածային լրատվության միջոցների համակարգում» թեմայով:

- Դուք նաեւ դասախոսում եք, նախանցած տարի հրատարակեցիք «Հեռուստառադիոեթերի գաղտնիքները» գրքույկը եւ խոստացաք ավելի մեծ ու խորը ասելիքով հանդես գալ ավելի ուշ, արդեն մենագրությամբ:

- Արդեն տպագրության փուլում է եւ մեկ ամսվա ընթացքում ընթերցողի սեղանին կլինի այդ խոստացված գիրքը, որը փորձ է ներկայացնելու ինչպես իմ 20-ամյա լրագրողական անցած ուղին, այնպես էլ պրպտումները՝ որպես տեսաբանի հեռուստառադիոլրագրության ասպարեզում: Գիրքը, որը կրում է «Խոհեր կադրից դուրս» վերնագիրը, նվիրված է Հայաստանում ռադիոյի հիմնադրման 75 եւ հեռուստատեսության սկզբնավորման 45-ամյակներին:

- Եթե փորձենք ներկայացնել այն ամենը, ինչն ամփոփված է այդ 20 տարիների ընթացքում, ի՞նչ բնութագրում կարող եք տալ այդ ուղուն:

- Երկար եմ մտածել այս մասին: Միայն կարող եմ ասել, որ հեռուստալրագրությունը հավերժական սեր է, որից բաժանվելն անհնարին է դառնում:

Հարցազրույցը վարեց
ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԸ

Տնտեսական աճ եւ... անարդար բաշխում

ՀՀ նախագահի տնտեսական հարցերով գլխավոր խորհրդական Վահրամ Ներսիսյանցի հարցազրույցը «Ազգ» օրաթերթին

Սկիզբը էջ 1

Այս ամբողջը հաջողվել է ազատական եւ ժողովրդավարական պայմաններում եւ արդյունք է նախագահ Քոչարյանի որդեգրած ներդրումային քաղաքականության, որն իրականացվում է իր հատուկ հսկողության ներքո 1998 թ.-ից ի վեր:

Մյուս կողմից խստիվ խորացել է դասակարգային բեւեռացումը, քանի որ տնտեսական աճը մեր հասարակության մեջ անարդար է բաշխվում, օրինակ՝ GINI գործակիցը, որը չափում է երկրում եկամուտների անհավասարաչափ բաշխումը, Հայաստանում 0.6 է, ուստի եւ անցումային տնտեսություն ունեցող երկրներից ամենախիստ բեւեռացումը արձանագրվում է հենց Հայաստանում: Սա որոշ չափով սպասելի էր, քանի որ հետեւանք է արագ տնտեսական աճի, որը բնորոշ է նաեւ ուրիշ արագ աճող անցումային տնտեսություններին: Սակայն հարկ է, որ կառավարությունը արթուն լինի եւ ձեռնարկի անհրաժեշտ հակակշիռ տնտեսական քայլեր՝ թեթեւացնելու այդ խորը բեւեռացումը:

Խիստ անբավարար են նաեւ պետական ներդրումները սոցիալական ենթակառուցվածքներում՝ կրթություն, գիտություն, առողջապահություն, մշակույթ: Օրինակ՝ 2000 թ. տվյալներով սոցիալական ոլորտի տեսակարար կշիռը ՀՆԱ-ի ծավալի մեջ կազմում է 6.2%, որից էլ կրթությանը բաժին է ընկնում ընդամենը 2.6%, առողջապահությանը՝ 1%, իսկ մշակույթին՝ 0.4%: Նույնիսկ, եթե ավելացնում ենք մասնավոր հատվածի ներդրումներն այս ուղղությամբ, ցուցանիշները բավարար չեն եւ խստիվ վտանգում են մեր տնտեսական աճի հարատեւելիությունը: Այլ կերպ ասած, մենք դեռեւս սպառում ենք համայնավար կարգերից ժառանգած սոցիալական ենթակառուցվածքներն ու մարդկային կապիտալը եւ չենք ներդնում բավարար ռեսուրսներ՝ ապագա տնտեսական աճը ապահովելու համար: Հատկապես Հայաստանում, որտեղ բնական ռեսուրսները սակավ են, եւ մենք գլխավորապես հենվում ենք մարդկային ռեսուրսների վրա, վերոհիշյալ չափանիշները հարկ է առնվազն կրկնապատկել:

Պարզ է, որ մեզ հաջողվել է վերականգնել աշխույժ տնտեսական արտադրություն եւ ապահովել ՀՆԱ-ի բարձր աճ, բայց, քանի որ օրվա խնդիրը ներկայումս եւ առաջիկայում լինելու է այդ աճի բաշխման եւ հարատեւելիության ապահովումը, ժամանակն է տնտեսական քաղաքականության շեշտադրումների կտրուկ փոփոխություն՝ ի նպաստ սոցիալական ոլորտների: Ցավոք 2002 թ. բյուջեն միայն նախկինի նվազ շարունակությունն է, որտեղ սոցիալական գրեթե բոլոր ոլորտների համար ավելի սակավ ռեսուրսներ են նախատեսված արդեն իսկ շատ նվազ անցյալ տարվա բյուջեի համեմատ (2001 թ.-ին բյուջեից սոցիալական ոլորտներին կատարվող ամբողջ հատկացումները կազմել են պետբյուջեի ընդհանուր ծախսերի նկատմամբ 34.4%, իսկ 2002 թ.-ին՝ 30.6%), եւ այն չի ընդգրկում տնտեսական քաղաքականության սկզբունքները եւ առաջնահերթ բարեփոխումների շեշտադրումը այդ ուղղությամբ: Սա ներկայիս մեր տնտեսության անվտանգության առաջնահերթ խնդիրն է:

- Որտեղի՞ց է ծագում այս անարդար բաշխման իրավիճակը:

- Ես արդեն բազմիցս հրապարակել եմ, որ այս խնդիրը մեր տնտեսության մեջ առաջանում է երեք գլխավոր թերություններից.

ա) Հարկերի հավաքման շատ նվազ մակարդակը, որը ներկայումս կազմում է ՀՆԱ-ի միայն 14.5%-ը, մինչ քաղաքակիրթ երկրներում հասնում է շուրջ 25-30%-ի: Պարզ է, որ նոր տնտեսական համակարգից առավել օգտվող ու վայելող խավը շրջանցում է իր պետական պարտականությունը՝ հարկ չվճարելով:

բ) Թերաֆիսկալ կորուստները, այսինքն՝ այն վճարները, որոնք վերաբերում են հասարակական ծառայություններին, օրինակ՝ հոսանքի, ոռոգման եւ խմելու ջրի, տրանսպորտի վարձերը, որտեղ կան մեծ կորուստներ, գլխավորապես խոշոր սպառողների կողմից:

գ) Կոռուպցիան, որը բազմազան ուղղություններով վասնում է պետական ռեսուրսները եւ կոռումպացնում ու վտանգում մեր պետականությունը:

Այս երեք գլխավոր ֆինանսական արյունահոսություններն են, որ արգելում են բավարար ռեսուրսների մուտքը բյուջե, խանգարում տնտեսական աճի արդար բաշխմանը: Ավելին՝ սրանք նույնիսկ կարող են վտանգել հանրապետության ֆինանսական կայունությունը:

Մեր որդեգրած ազատական համակարգում (խոսքը վերաբերում է չափավոր ազատական համակարգին՝ ոչ անսանձային լիբերալիզմ եւ ոչ էլ նիրվանային սոցիալիզմ), պարզ է, որ արտադրությունը կայանում է գլխավորապես մասնավոր հատվածի միջոցով: Իսկ ընդհանուր տնտեսական համակարգումը եւ ենթակառուցվածքների պահպանումն ու զարգացումը պետության դերն է, նմանապես սոցիալական ենթակառուցվածքինը՝ կրթություն, առողջապահություն, մշակույթ եւ սոցիալական ապահովություն: Թեեւ նույնիսկ այս ոլորտներում հնարավոր է օգտվել մասնավոր հատվածի ղեկավարության միջոցներից, սակայն արդարության սկզբունքների պահպանման գործում պետության դերը առաջնային է: Վերոհիշյալ երեք ֆինանսական արյունահոսությունները հնարավորություն չեն տալիս պետությանը հաջողությամբ իրականացնել իր այդ առաջնային դերը: Մյուս կողմից, ինչպես վերը նշվեց, հավաքված գումարները բյուջեով անարդար են բաշխվում:

Ավելին, ինձ խիստ մտահոգում է, որ եթե այս անարդար վիճակը շարունակվի, մեզ կտանի չափավոր ազատականության փոխարեն դեպի անսանձայինը, եւ դա կարող է հակասել մեր սահմանադրական կարգի հիմունքների հենց առաջին հոդվածին, որը հռչակում է Հայաստանի Հանրապետությունը ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական, իրավական պետություն:

- Ի՞նչ առաջնահերթ բարեփոխումներ են անհրաժեշտ այս վիճակից դուրս գալու համար:

- Առաջին հերթին հարկ է կենտրոնանալ վերոհիշյալ երեք ֆինանսական արյունահոսությունների կանխմանը, որը պահանջում է արհեստավարժ եւ ազնիվ կառավարություն ու կադրեր: Հարկ է նախաձեռնել մի շարք վճռական քայլեր՝ համակարգված օրենսդրական եւ վարչական միջոցներով բարելավելու հարկերի հավաքման համակարգը եւ կանխելու թերաֆիսկալ կորուստները, հատկապես հոսանքի եւ ջրամատակարարման կառավարման ոլորտներում: Կտրուկ քայլեր են անհրաժեշտ նաեւ կոռուպցիայի դեմ՝ ուղղված չարաշահումների բացահայտմանն ու կանխմանը:

Այսպիսով, հավաքված եւ խնայված ռեսուրսները պետք է հասցեագրվեն մասնավոր հատվածի արտադրության համար բարենպաստ պայմաններ պահպանելու, ինչպես նաեւ սոցիալական եւ արտադրական ենթակառուցվածքներում լուրջ հավելյալ ներդրումներ կատարելու ուղղությամբ: Անհրաժեշտ է նաեւ հավելյալ արտաքին ներդրումային ռեսուրսներ ներգրավել թե մասնավոր արտադրության եւ թե ենթակառուցվածքների զարգացման համար:

Միեւնույն ժամանակ անհրաժեշտ է փնտրել նոր պրոգրեսիվ հարկային աղբյուրներ՝ դիպուկ նպատակադրված սոցիալական ոլորտներին, որոնց հավաքումն ու բաշխումը կիրականացվեն ապակենտրոնացված եղանակով: Օրինակ՝ անշարժ գույքի հարկի կարգավորումն ու զարգացումը, որի հավաքումը կկատարվի համայնքների կողմից, իսկ բաշխումը՝ հասցեագրվելով կրթության ոլորտին, սեփականատեր (ծնող)-համայնք-դպրոց խորհուրդների միջոցով եւ հիմնադրամի կարգով: Բնական է, որ հարուստ սեփականատերը շատ ավելի անշարժ գույքի հարկեր կվճարի, քան շարքային սեփականատերը եւ այդ հարկերը առաջին հերթին կվերականգնեն պետական ծառայությունների այն ընդհանուր ծախսերը, որոնցից քաղաքացիները օգտվում են: Այս կերպով հավաքված գումարները իրենց հերթին կվերաբաշխվեն կրթության եւ այլ առաջնահերթ սոցիալական նպատակների համար:

- Պարոն Ներսիսյանց, ՍԱԿ-4-ի տրամադրումը նորից հետաձգվեց, ըստ երեւույթին վարկավորման պայմաններին չբավարարելու պատճառով: Ինչպիսի՞ն է Ձեր գնահատականը:

- ՍԱԿ-4-ի ծրագրային բոլոր պայմանները մենք բավարարել ենք, մնում է միայն Միջազգային արժութային հիմնադրամի վկայությունը, որ հարկերի հավաքումը եւ թերաֆիսկալ կորուստների նվազումը բավարար է, որպեսզի հնարավոր լինի հավելյալ արտաքին ռեսուրսներ ներգրավել: Կառավարությանը դեռեւս չի հաջողվել համոզել այդ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններին, որ պետությունը կարող է բավարար ռեսուրսներ հավաքել, որ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը լինեն հավելյալ եւ ոչ թե լրացնեն չհավաքված հարկերի բացը:

- Իսկ ֆինանսների նախարարը վերջերս հայտարարել է, որ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները դրժել են իրենց խոստումը, եւ նա ընդհանրապես խիստ կասկածում է այդ կազմակերպությունների հետ համագործակցությանը եւ անվստահություն է հայտնում դրանց նկատմամբ:

- Այդպիսի անզուսպ արտահայտությունները անընդունելի են թե ձեւով եւ թե բովանդակությամբ: Ձեւով դրանք հարվածում են մեր պետականությանը, իսկ բովանդակությամբ՝ արժեզրկում մեր կառավարության կարողությունը: Խորհուրդ կտայի, որ երկխոսությունները լինեն սառը տրամաբանական, վերլուծական եւ արհեստավարժ հիմքերով, որպեսզի համոզելու հնարավորություն լինի: Հրապարակային տրտնջումներով որեւէ հարց չի լուծվում:

21 հունվարի, 2002 թ.

ԱԶԳ

միջազգային

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Հայ դատի հանձնախումբը լուրջ չի ընդունում Թուրքիայի հայտարարությունը

Ամերիկայի հայկական ազգային կոմիտեի (Հայ դատի հանձնախումբ) հրապարակած լրատվության մեջ լուրջ կարեւորություն չի տրվում Թուրքիայի կառավարական շրջանակների այն հայտարարությանը, որ այսուհետ վերացվում է Հայաստանի քաղաքացիների նկատմամբ կիրառվող այցագրային ռեժիմը: Դա կարճատեւ մի միջոցառում է, որը նպատակ ունեի շեղելու միջազգային հանրության ուշադրությունն ավելի կարեւոր եւ անօրինական մեկ ուրիշ քայլից՝ Հայաստանի շրջափակումից, որն արդեն 9 տարի գործում է, նշվում է լրատվության մեջ: Մանավանդ որ այդ հայտարարությունը Թուրքիան արեց վարչապետ Էջեւիթի ԱՄՆ կատարելիք այցի նախօրյակին՝ նպատակ ունենալով հավանաբար որոշ չափով հարթել բազմամիլիարդ դոլարների նոր օժանդակություն ստանալու ճանապարհը:

«Թուրքական կառավարությունը գովասանական ոչ մի խոսքի արժանի չէ նման արգելքը վերացնելու համար, որն, իր իսկ խոստովանությամբ, պարտադրված էր հայաստանցի քաղաքացիներին որպես պատժիչ միջոց տարբեր երկրների կողմից ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը հակակշռելու համար», նշել է այդ առթիվ ԱՀԱԿ-ի գործադիր տնօրեն Արամ Համբարյանը ավելացնելով.

«Որպես հայ ժողովրդի դեմ ցեղասպանություն կատարած եւ մինչ այժմ ուրացող երկիր, Թուրքիան շատ ավելի հեռուն պետք է գնա, քան նման խորհրդանշական քայլը: Վերջին վեց ամիսները ցույց են տվել, որ իմաստալից եւ արդյունավետ երկխոսություն հայկական եւ թուրքական կառավարությունների միջեւ կարող է տեղի ունենալ միայն այն դեպքում, եթե վերջինս հրաժարվի ցեղասպանությունը ժխտելուց, վերացնի շրջափակումը եւ դադարեցնի ռազմական օժանդակությունը Ադրբեջանին»:

Լրատվության մեջ նաեւ թվարկվում են մի քանի ոլորտներ, որոնց օժանդակելու խնդրանքով Էջեւիթը դիմել էր նախագահ Բուշին իր այցի օրերին: Դրանց թվում են եղել. ա) բազմամիլիարդ դոլարների օժանդակություն Միջազգային արժութային հիմնադրամից եւ Համաշխարհային բանկից՝ Թուրքիայի տնտեսական ճգնաժամը հաղթահարելու համար, բ) ամերիկյան շուկայի ընդլայնում թուրքական տեքստիլ արդյունաբերության եւ պողպատի համար, գ) ԱՄՆ-ին մի քանի միլիարդ դոլարների հասնող պարտքի չեղյալ հայտարարելը, դ) մի քանի հարյուր միլիոն դոլարի հավելյալ օժանդակություն Հայաստանը շրջանցող Բաքու-Ջեյհան խողովակաշարի շինարարության համար:

Վրաստանն անվտանգության երաշխիքներ է փնտրում

Չորսօրյա այցով հունվարի 26-ին Վրաստան է ժամանելու Թուրքիայի ԶՈւ գլխավոր շտաբի բարձրաստիճան երեք զինվորականների գլխավորած պատվիրակությունը՝ գլխավոր շտաբի ֆինկունքի ծառայության պետ, գեներալ-գնդապետ Ջաֆեր Օզքանը, վարչության ծառայության պետ, գեներալ-լեյտենանտ Ունալ Օնսիֆահիօղլուն, պլանավորման վարչության ավագ սպա, մայոր Խաքիր Էսենը: Թուրք զինվորականները կհանդիպեն Վրաստանի պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Դավիթ Թեւզաձեի, ԶՈւ գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-լեյտենանտ Ջոնի Փիրցխալաիշվիլու հետ, կայցելեն վրացական բանակի 11-րդ մոտոհրաձգային բրիգադի տեղամաս:

Դավիթ Թեւզաձեն, ինչպես հաղորդում է «Փրայմ նյուս» գործակալությունը, թուրք հյուրերին կպարզեւատրի պատվավոր դիպլոմներով՝ «երկու պետությունների միջեւ պաշտպանական ոլորտում համագործակցության ամրապնդման համար»:

Իր հերթին, Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն «չափազանց կարեւոր» է համարել Վրաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի միջեւ «լավ, բնական» փոխհարաբերությունների հաստատումը: «Վրաստանը սեփական անվտանգության երաշխիքներ է փնտրում, եւ այդ առումով կարեւոր են ՆԱՏՕ-ի հետ բնական հարաբերությունների հաստատումը», ասել է տկն Բուրջանաձեն, ընդգծելով, որ դա չի լինի ի վնաս հարեւանների, այդ թվում Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների: Ռուսաստանին գրգռում են Վրաստան-ՆԱՏՕ հարաբերությունները, մինչդեռ ՆԱՏՕ-Ռուսաստան հարաբերությունները շատ ավելի են առաջ գնացել, եւ այդ առումով Վրաստանը շատ հետ է մնում, ասել է Բուրջանաձեն: «Երեւում է ռուս որոշ քաղաքագետներ առաջնորդվում են երկակի ստանդարտներով», ընդգծել է խորհրդարանի խոսնակը:

Դեկտեմբերին սնանկացավ միջազգային խոշորագույն էներգամատակարար «Էնրոն» ընկերությունը: Ֆինանսական աշխարհում դրա հետեւանքները զգացվում են մինչեւ օրս: Միաժամանակ բացահայտվում են սնանկացման հետ կապված նորանոր մանրամասնություններ: Էներգիայի համաշխարհային խոշորագույն անկախ մատակարար «Էնրոնը» մինչեւ վերջերս պատսպարվում էր ԱՄՆ-ի առեւտրային իրավունքի 11-րդ գլխի դրույթներով, որը կանոնակարգում է սնանկացումները:

բանկերը եւ «Էնրոնի» առեւտրային գործընկերները, նրան վարկավորած առեւտրային բանկերը, ֆոնդային բորսայի վերլուծաբանները ցուցադրական զարմանքով ընկալեցին սնանկացումը, հայտարարելով, թե «Էնրոնի» ֆինանսական հաշվետվություններում այնպիսի վարպետությամբ են ուռճացվել շահույթները եւ քողարկվել պարտքերը, որ ոչ ոք իբր չէր կարող կանխատեսել նման անփառունակ վախճան: Սակայն անցյալ շաբաթավերջին «SmartMoney.com» ինտերնետային էջում հրապարակված փաստաթղթերը վկայում են, որ ամերիկյան խոշորագույն ներդնողների սահմանափակ շրջանակի համար տարեկան դրանց 30 տոկոս եկամտաբերության ապահովման նպատակով: Հատուկ հիմնադրամի գործառնություններին մասնակցել է Ուոլ Սթրիթի ամբողջ «սերուցքը»՝ «AIG» ամերիկյան խոշորագույն ապահովագրական կորպորացիան, «Սիթիգրուպ», «Կրեդի սյուիս ֆըրսթ Բոստոն», «Դրեզդներ բանկ», «Մորգան Չեյզ», «Լեման բրադերս», «Մորգան Սթենլի», «Մերիլ Լինչ» խոշոր բանկերն ու ապահովագրական ընկերությունները: Ֆինանսական մեքենայությունների մեջ ներգ-

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Ուոլ Սթրիթը մասնակցել է «Էնրոնի» մեքենայություններին

«Էնրոնի» անկումը սասանեց ինչպես աշխարհի խոշոր գործարար բանկերի, այնպես էլ գազի եւ էլեկտրականության մատակարարների դիրքերը: Տեխասյան հսկա «Էնրոնի» դրամաշրջանառությունը 2000 թ. կազմել էր 100 մլրդ դոլար, մինչդեռ 2001 թվականն ավարտվեց 16 միլիարդանոց պարտքով: «Էքսպերտ» հանդեսի տվյալներով, «Էնրոնը» տիրում էր ԱՄՆ-ի ու Եվրոպայի էլեկտրամատակարարման շուկայի 25 տոկոսին: Ընկերության նախագահ Քենեթ Լեյը մինչեւ վերջերս ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշ կրտսերի գլխավոր ֆինանսավորողներից մեկն էր:

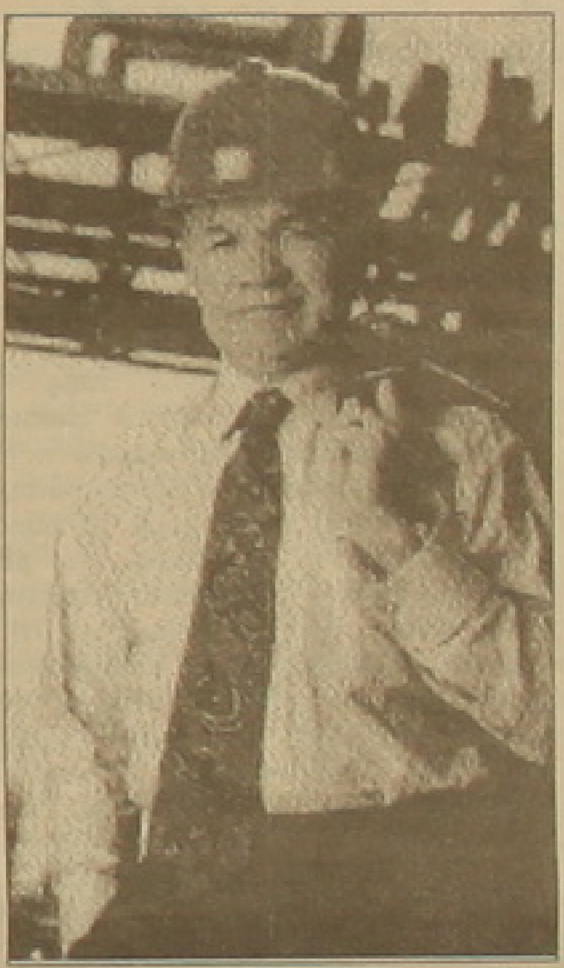

Քենեթ Լեյ

Հետաքրքիր է, որ «Էնրոնի» կայսրության փլուզումը տեղի ունեցավ Կալիֆոռնիայի էներգետիկ խոշոր ճգնաժամից քիչ ժամանակ անց: Եվրոպացի տնտեսագետները որոշակի հեգնանքով արձանագրում են, որ դեռ վերջերս «Էնրոնը» փորձում էր կլանել ֆրանսիական «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանս» եւ «Սուեզ» ընկերություններին, մինչդեռ այսօր հենց վերջիններս կարող են տիրանալ կործանված կայսրության որոշ բեկորների, քանզի «Էնրոնի» երբեմնի 90 դոլարանոց բաժնետոմսերն այսօր վաճառվում են մի քանի տասնյակ սենթով:

Բայց էլ ավելի զարմանալի են սնանկացման հետ կապված նորագույն բացահայտումները: Ուոլ Սթրիթում գործող ներդրումային խոշորագույն ընկերություններն անմիջականորեն մասնակցել են «Էնրոնի» ռազմավարությանը:

Այդ փաստաթղթերի համաձայն, «Էնրոնի» անդրհաշվեկշռային գործառնություններն իրականացվել են «LJM 2» հիմնադրամի միջոցով: 394 մլն դոլարանոց այդ հիմնադրամը 1999 թ. ստեղծել է ընկերության նախկին ֆինանսական տնօրեն Էնդրյու Ֆասթոուն՝ դրա միջոցով «Էնրոնի» ակտիվների ձեռքբերման եւ

րավված են եղել նաեւ «Ջեներալ էլեկտրիկ» ֆիրման եւ կենսաթոշակային ու մասնավոր մի շարք հիմնադրամներ: Ըստ հրապարակված փաստաթղթերի, «LYM 2» հիմնադրամի խոշորագույն վարկատուներն են եղել «Չեյզ Մանհեթեն բանկը» եւ «Դրեզդներ բանկը»:

Թե հիմնադրամի հետ գործակցելն ինչպիսի ողբալի հետեւանքներ է ունեցել անտեղյակ ներդնողների վրա, կարելի է դատել «Նյու Փաուըր հոլդինգզ» ընկերության օրինակով: «Էնրոնը» 2000 թ. սկզբներին այն հիմնեց ԱՄՆ-ի էլեկտրաէներգետիկ համակարգի վերակառուցման շրջանակներում իբրեւ անկախ ներդնող: Երկար ժամանակ դրա բաժնետոմսերի բարձր գինն ապահովվում էր հիշյալ հիմնադրամի միջոցով, բայց անցյալ շաբաթավերջին դրանք կտրուկ արժեզրկվեցին: «Նյու Փաուըր հոլդինգզը» երբեւէ շահույթ չի ստացել: Այսօր նա ընդամենը 1 մլն էներգասպառող ունի՝ հիմնադրի կանխատեսած 10 միլիոնի դիմաց: Իսկ հիմնադրի սնանկացումը պարզապես աղետալի իրավիճակ ստեղծեց:

Այսօր փորձագետներից ոմանք կասկածներ են արտահայտում, թե ամերիկյան մյուս խոշոր ընկերությունները եւս կարող են նման հատուկ հիմնադրամներ ստեղծած լինել:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

Լիբիան թերեւս հանվի ահաբեկչությունը հովանավորող պետությունների ցուցակից

«USA Today» պարբերականը, վկայակոչելով պետքարտուղարության աղբյուրները, երեկվա համարում գրում է, որ ԱՄՆ-ը եւ Լիբիան մոտ են մի համաձայնագրի ստորագրության, համաձայն որի Լիբիան դուրս է բերվելու ԱՄՆ պետքարտուղարության ահաբեկչությունը պետական մակարդակով հովանավորող ցուցակից: Այդ պետություններն են Կուբան, Իրանը, Իրաքը, Հյուսիսային Կորեան, Սուդանը, Սիրիան եւ Լիբիան: Վերջինս, ըստ պետքարտուղարության աղբյուրների, դուրս կբերվի ցուցակից, եթե վճարի 6 մլրդ դոլար փոխհատուցում 1988 թ. Շոտլանդիայում խփված «PanAmerican» ավիաընկերության օդանավի զոհերի հարազատներին: Լոքերբում խփված օդանավի զոհը դարձան 270 մարդ, այդ թվում՝ 189-ը ամերիկացիներ:

Պետքարտուղարության՝ ահաբեկչությանը վերաբերող վերջին զեկույցում ասվում է, որ վերջին տասը տարիներին չկան նշաններ Լիբիայի կողմից ահաբեկչությանն աջակցելու մասին: Բացի այդ, սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից հետո Լիբիայի առաջնորդ Մուամար Քադաֆին արաբական պետությունների այն առաջնորդներից է, որը հաստատուն աջակցություն է հայտնել ԱՄՆ-ին՝ Ուսամա բեն Լադենի եւ նրա «Ալ Ղաիդա» կազմակերպության դեմ հակաահաբեկչական պայքարում:

Պակիստանում ձերբակալվել է 1400 ծայրահեղական

Պակիստանի նախագահ Փերվեզ Մուշարաֆը վերջին շաբաթներին ըստ երեւույթին հրաժարվել է ծայրահեղականներին օժանդակելու իր քաղաքականությունից: Այդ են վկայում երկրում արմատական իսլամիստների դեմ ծավալված պայքարի արդյունքները: Պակիստանի ոստիկանության հրապարակած տվյալներով, վերջերս նախագահ Մուշարաֆի արգելած ծայրահեղական 5 կազմակերպությունների դեմ կազմակերպված շուրջկալների ընթացքում ձերբակալվել են 1400 արմատականներ: Արգելված կազմակերպություններից երկուսը՝ «Լաշքար է թայիբան» եւ «Ջաիշ է Մոհամմադը», մեղադրվում են Դելիի խորհրդարանի դեմ անցյալ դեկտեմբերին ահաբեկչության կազմակերպման մեջ: Արգելված մյուս 3 կազմակերպություններն են սուննի եւ շիա մահմեդականների «Սիփահի Սահաբա Պակիստանը» եւ «Թեհրեեկ ի Ջաֆնա Պակիստանը», ինչպես նաեւ թալիբամետ «Շարիաթի խստիվ կիրառման շարժումը», որի հազարավոր մարտիկներ Աֆղանստանում կռվել են թալիբների հետ կողք-կողքի:

Պ. Ք.

Ամերիկյան դպրոցներում փայլում են ասիացիները

Նյու Ջերսիի նահանգի գիտնականների անցկացրած հետազոտությունից պարզվում է, որ ամերիկյան դպրոցներում սեւամորթ եւ սպիտակամորթ աշակերտներն առաջադիմությամբ զգալիորեն զիջում են դեղնամորթներին կամ ասիացիներին: Նյու Ջերսիում եւ Փենսիլվանիայում անցկացված հետազոտության տվյալները հրապարակվել են «Ֆիլադելֆիա ինկուայրեր» թերթում: Առաջին անգամ է, որ սոցիոլոգներն ամերիկյան դպրոցների աշակերտների առաջադիմության ցուցանիշներում առանձնացնում են ռասայական գործոնի դերը:

Հետազոտության տվյալները վկայում են, որ առաջադիմության ամենաvաս ցուցանիշներն ունեն սեւամորթ աշակերտները: Ըստ որում, ամենամեծ տարբերություններն առկա են մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի եւ օտար լեզուների գծով: Այստեղ «գերազանց» եւ «լավ» գնահատականներ են ստանում ասիացի աշակերտների 85 եւ սպիտակամորթների 78 տոկոսը, մինչդեռ սեւամորթների ցուցանիշը հազիվ 35 տոկոս է:

Այս տվյալները լուրջ տագնապ են հարուցել ԱՄՆ-ի կրթության նախարարությունում: Հարվարդի համալսարանի պրոֆեսոր Գարի Օլֆիլդը սեւամորթների անբավարար առաջադիմությունը փորձում է բացատրել զուտ սոցիալական պատճառներով (յուրահատուկ դաստիարակություն եւ ընտանեկան ցածր եկամուտներ): Բայց հիշյալ սոցիոլոգիական հետազոտության տվյալները վկայում են, որ միատեսակ եկամուտներ ունեցող սեւամորթների, սպիտակամորթների եւ ասիացիների զավակները եւս աչքի են ընկնում առաջադիմության զգալի տարբերություններով: Տվյալ դեպքում գերազանց է սովորում սեւամորթների 55, սպիտակամորթների 87 եւ ասիացիների 91 տոկոսը:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Ինչպես եւ որ կողմից էլ մոտենանք` սա երեւույթ է մեզ համար, բայց փաստերն ապացուցում են, որ երեւույթի կշիռ է ունեցել եւ օտարների համար: Գրվելով 95-ին, Կալինոսկու պիեսը խաղացվել է ամերիկյան ու եվրոպական նշանավոր փառատոներում, իսկ միայն Փարիզում Իրինա Բրուկի բեմադրությունը Մոլիերյան հինգ մրցանակ է ստացել: Առաջին անգամ օտար պատերազմի այնպիսի խորությամբ ու ցավով է զգացել մեր վիշտը, ինչպես միայն մենք կարող էինք զգալ եւ գրել այնպիսի համարձակությամբ, որ մենք չէ՞ինք կարող... Եվ մեզ էլ հասել է հնգամյա ուշացումով... Սկզբից ասենք, որ հուշ-պատումի (ռետրո) ձեւը եւ հեղինակի մասնակցությունը դրամատիկական պատումին հաղորդում են անհերքելի վավերականություն. առաջին անգամ բեմից հնչում են պատմափաստական բնութագրումներ, որոնց նշանակությունն անհնար է գերագնահատել: Ահա.

«1893 թ. լուսնի խավարում եղավ Թուրքիայում: Թուրքերը գիշերը դուրս

«Հրեշը լուսնի վրա»*

Ռիչարդ Կալինոսկու պիեսը Երեւանում

էին գալիս փողոց ու կրակում լուսինը ծածկող հրեշի վրա... Երկու տարի անց թուրքերը դուրս էին գալիս ու կրակում ոչ թե լուսնի, այլ իրենց հարեւան հայերի վրա... 1914 թ. համաշխարհային պատերազմն օգտագործելով, սուլթանն ուզեց ազատվել իր երկրի բնակչության մի մասից. Նրանց կոչում էին հայ: Սուլթանին դուր չէր գալիս հայերի աշխատասիրությունը, հաջողակությունը, հարստությունը»: Ավելի պարզ ու բացորոշ դժվար է ասել: Եվ այն, որ նման մտքեր բարձրաձայնում է օտարը` արտասովոր հնչեղություն է հաղորդում ասվածին: Իսկ պատումի բուն նյութը եղեռնից մազապուրծ, Ամերիկա հասած, միմյանցից այնքան տարբեր որբ զույգի պատմությունն է, որն անզգալի լինելով վերջում որդեգրում է մի որբուկի եւ շարունակվում... Ու մինչ հեղինակը հակոտնյա զույգին ապրեցնելու հիմքեր է պեղում հայի գենետիկ խորքերից (կենսասիրություն, այլասիրություն, հեռատեսություն), «Մետրոյի» բեմադրիչն ընդվզելով ամերիկյան «երջանիկ ավարտի» հանգուցալուծման դեմ, առաջարկում է իր լուծումը` նույնպես ելնելով մեր ազգայինից` թուրքի նախճիրի ահավորությունն ընդգծելու նպատակով: Այս լուծմամբ վերապրել նշանակում է բազմանալով շարունակվել ու լցնել կորուստը... Մտադիր չենք միակողմանիության մեջ` մեղադրել մեկին կամ գեղարվեստական անորոշության ու վրիպումի մեջ` մյուսին. ոչ էլ այսօրյա գլոբալացման ու ինտեգրացման բավական մոդայիկ գործընթացի հետ կապել լուծման արդյունավետությունը, մանավանդ որ գործ ունենք բեմի վարպետի հետ, որը գիտե` ինչ եւ ինչպես պիտի անի: Անձամբ ինձ հաճելի անակնկալ էր Ծատուրյանին տեսնել «սեւ հումորի» տարերքից դուրս, քնարական դրամայի ժանրում` խոր երեւակայության եւ սարկազմի «սանձման» ջանքերում... ի շահ մի ամբողջ շարք հոգեվիճակներ ու փոխհարաբերություններ բացահայտող ֆիզիկական գործողության (սեղանի, տորթի, տիկնիկի, կոնֆետի տուփի, մանկասայլակի, լուսանկարչական սարքի, Արամի հոր վերարկուի եւ այլն): Տեսեք, թե ինչ տարողունակ լուծումներ կան մահճակալի շուրջ դրվագներում եւ կամ որքան հուզականություն ու գեղեցիկ խորհրդանշական իմաստ` Վինսենթի երկու հասակները վերարկուով միավորելու եւ անջատելու մեջ... լուծումներ, որոնք պարզ ու անսեթեւեթ կերպի մեջ, այնուամենայնիվ, խորթ չեն զուգորդության լեզվին: Հայի պապենական վերարկուն ոչ միայն պատսպարում է որբուկին, այլեւ տարիներ անց մղում նրան ձայն բարձրացնելու մի ժողովրդի դեմ գործված անմարդկային սպանդի...

Վերստին չկամենալով միանշանակ պատասխանել, թե ո՞րն է ավելի շահեկան եւ ընդունելի ոչ միայն մեր, այլեւ օտարների աչքում (գուցե սա՞ էլ մի անտինոմիա է, որի հակառակ կողմերը հավասարապես ընդունելի ու մերժելի են), ավելորդ չենք համարում մտորել, թե իրո՞ք միայն գենետիկ, ֆիզիոլոգիական հիմքով շարունակվելն է հայի հավերժության պայմանը... Հապա մի ամբողջ շարք բարեմասնություննե՞րը, որոնք բարոյականին ու համամարդկայինին են հարաբերում: Ընդսմին, հետաքրքրությամբ ու հուզմունքով դիտվող ներկայացում է ստեղծվել` լի ռեժիսորական, բեմանկարչական մի ամբողջ շարք լուծումներով ու նաեւ դերասանական հետաքրքրական աշխատանքով, այլեւս չասենք, որ վիճահարույց լինելն էլ զերծ չէ ոչ իմաստից, ոչ էլ արժեքից:

Ասացինք «սանձված», բայց ո՛չ բացառված. այնուհանդերձ կենցաղային հումորը «ծիկրակում» է իր ոչ հաճո երանգով: Մի՞թե հեղինակը բավականաչափ կենդանի չի բնութագրել որբուկ Վինսենթին, որ բեմադրիչը հարկ է համարել լրացումներ անելու («էդ շան քածը», «Ուզում եք ինձ հետ ամուսնանա՞լ»), որոնք ոչ միայն ավելորդ ու տեղին չեն, այլեւ ընդհանուր բան չունեն ճաշակի հետ... Կամ որքանո՞վ է հարմար տղեկին ծխող կամ Սեդային` նրա հագուստներն ու ունեցածը «տնտղող» ներկայացնելը (հեղինակի մոտ մետաղադրամն ընկնում էհագուստը հանելիս): Իսկ գուցե դրանք է՞լ են մտածված բեմադրիչի կողմից` ամուսինների հետագա անհամատեղելիության վարկածի համար...

...Զվարթ քրքիջով է սկսվում բուն պատումը. Արամը տուն է բերում Սեդային, որին որպես կին գտել-ընտրել է Չիկագոյի որբանոցից... Բայց սա մի աղջնակ է` աշակերտուհու հագուկապով, մազերին ժապավեն, ձեռքին` տիկնիկ... Թյուրիմացություն է եղել, բայց դա պատճառ չէ, որ աղջիկը հետ դրվի: Եվ հասուն տղան փորձում է իր գիտցած ձեւով «դաստիարակել» աղջկան` ամուսնական կյանքի համար. Ավետարանից պատվիրաններ է կարդում, բայց դրանով ավելի է օտարացնում աղջկան... Փորձում է տղամարդու իրավունքներն օգտագործել` աղջիկն աղեկտուր ճչում ու դիմադրում է` «թո՛ւք, թո՛ւք» գոչելով... Լեւոն Հովհաննիսյան-Արամի համար շատ դժվար է. փորձում է ամենատարբեր միջոցներ եւ աստիճանաբար արժանանում է վստահության: Մի ամբողջ «կոնցերտ» է առաջին տեսարանը. բեմադրողն ու դերակատարներն ուղղակի խրախճանում են գույների ու հոգեվիճակների կալեյդոսկոպում: Անկաշկանդ տարերք է՛ւ Լեւոն Հովհաննիսյանին, է՛ւ Սեդայի դերակատարներ Կարինե Եսայանին ու Սոնա Մարտիրոսյանին ինքնարտահայտման շռայլ հնարներ է պարգեւել... Քրիջն անպակաս է դահլիճում` սեղանի, տիկնիկի, կոնֆետի տուփի հետ դրված ֆիզիկական գործողության պահերին: Անփորձ երկու դերասանուհիներն էլ հարազատ տարերքի մեջ են եւ վարակիչ անմիջականությամբ ու հմայքով են հաղորդում աղջնակի սարսափը, ամոթխածությունը` տղամարդու մերկությունից, վիճակից ելք գտնելու ջանքերը: Այդ ամբողջ տեսարանը, որ լի է տրամադրությունների ու գույների կոնտրաստով, այնքան բեմական է ու գրավիչ, որ չես զգում, թե ինչպես թռավ ժամանակը: Հետո ընտանեկան մթնոլորտն ու հագուկապը խորհրդանշում են ժամանակը. անցել է հինգ տարի, ու փլուզվել են Արամի երազները. Սեդան չբեր է... Լեւոն Հովհաննիսյանը նուրբ, խորզգաց ու զուսպ արտիստ է, իր խնդիրներն իրացնում է դերասանական ներուժի խելացի ծախսումով, չափի մեջ, արտահայտման ճաշակով կերպերով: Տեսեք, թե որքան խոսուն են նրա լռության, մտորումի տրտում պահերը. զգում ես, որ մարդը հայտնվել է անլուծելի դիլեմայի առջեւ: Աչքերը տանջահար ելք են փնտրում: Արտիստն «անվնաս» է անցնում եւ կերպարի համար «մազե կամուրջը», ուր խոր հեծեծանքը` իր գերդաստանի մորթվելու մասին, վերածվում է ողբի: Տղամարդն է ողբում եւ դա հաջորդելով նրա համառ ու տեւական լռությանը` ցնցող ներգործություն է ունենում... Նկատենք, որ պատումի զգալի մասում գործող անձինք երկուսն են, եւ դերակատարներին սպառնում է կրկնվելու, «կողոպտվելու» վտանգ` նույնիսկ անկախ փորձառությունից: Լեւոն Հովհաննիսյանի մասին չես ասի, բայց Սեդայի երկու դերակատարներն էլ չեն կարողանում խույս տալ փորձությունից: Սեդան գնալով աղքատանում է. խամրում են գույները... Մեղք կլիներ չասել, որ նրանք իրոք մեծ ջանքեր են թափում եւ նույնիսկ կարողանում են տարբերիչ գծեր հաղորդել կերպարին: Օրինակ, Եսայանի Սեդան ավելի կամային է, կարելի է ասել` չոր, Մարտիրոսյանի Սեդան` ավելի հուզական ու փխրուն: Գուցե ինչ-որ բան նաեւ ռեժիսորական մեկնաբանությունի՞ց է գալիս: Ասենք, այն «ցուրտը», որ մտել է ամուսինների փոխհարաբերություններում: Սեդան ճարահատ համակերպումով է մնում ամուսնու հետ. նույնիսկ նրա կնոջական պատրաստակամությունը ոչ այնքան զգացում է, որքան պարտականություն, եւ ծա՛նր պարտականություն: Նա հոգնել է ամուսնուց եւ ավելի դյուրությամբ է գնում հեռանալու քայլին: Սրանք, իրոք, բեմադրական մտահղացումից եկող գործոններ են, որոնք կարող էին կաշկանդել ու գունազրկել կերպարը: Չէ՞ որ, ի հակակշիռ հեղինակի, բեմադրիչը ձգտում է այրել ամուսինների միջեւ եղած կամուրջը...

Երբ կրտսեր Վինսենթի դերակատար Պարոնյանն առաջին անգամն է բեմ բարձրանում, ապա հաճելի հայտնություն է: Հիշենք, որ հեղինակն այս կերպարին պատումի կուլմինացիայում որոշիչ տեղ է հատկացրել: Նրա միջոցով է հնչեցնում մի քանի վճռորոշ մտքեր. «Դո՞ւք էլ որբ եք», «Բոլոր հայերն էլ ո՞րբ են», «Այդ ինչպե՞ս է լինում, որ մարդիկ գալիս սպանում են մարդկանց...»: Պատանին ցուցաբերում է դերասանական խնդիրներն ըմբռնելու եւ իրացնելու ակնբախ շնորհ, նաեւ բեմում խաղընկերներին զգալու անբռնազբոս կերպ ու մեծ հուզականություն:

Այս պիեսի կյանքը մեզանում նոր է սկսվել, ու առաջին ծանոթության «մեղավորը» «Մետրո» թատրոնն է, որը մեզ պարգեւեց զգացումի ու խորհրդածության շատ հաճելի պահեր: Սպասվում են նոր ընթերցումներ, ինչպես եւ հեղինակի այցը, որով առիթ կունենա ծանոթանալու իր ստեղծագործության ոչ միանշանակ մեկնությունների: Հնարավոր են եւ վեճեր, սակայն սրանք այն բնույթի են, որոնց միջոցով եւ միջից են ծնվում իսկական ճշմարտությունները: Կապրենք, կտեսնենք:

ՎԱՐՍԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ,
Թատերագետ

* Ռիչարդ Կալինոսկու «Գազանը լուսնի վրա» հանրահայտ պիեսը Երեւանի «Մետրո» թատրոնում բեմադրվել է «Հրեշը լուսնի վրա» վերնագրով:

ԼՈՒՐԵՐ, ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հայկական մշակույթի օրեր Փարիզում

Փարիզի 9-րդ թաղամասի քաղաքապետարանը 2002 թվականը սկսեց Հայոց պատմության, հայ մշակույթի, արվեստի ձեռնարկների շարքով: Իննօրյա հայտագիրը բաղկացած էր լուսանկարների ճոխ ցուցահանդեսով, որը ներկայացրել էր Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը (ժողովրդի առօրյան, տեսարժան վայրերը, խաչքարերը, եկեղեցիները եւ այլն): Ցուցահանդեսի երկրորդ բաժինը պատկերում էր Հայոց ցեղասպանությունը:

Օրերի ծրագրով անցկացվեց Հայոց պատմությանը նվիրված դասախոսություն, որին հաջորդեց թատերական ներկայացումը հայազգի դերասանուհի Նորա Արմանիի ղեկավարությամբ եւ խաղարկությամբ:

Էկրաններին ցուցադրվեց երեք ֆիլմ: Նրանցից առաջինը «Գազանը լուսնի վրա» ֆիլմն էր, որի գլխավոր դերակատարն է Սիմոն Աբգարյանը: Ներկայացվեցին նաեւ Արտավազդ Փելեշյանի «Եղանակները» եւ Ատոմ Եղոյանի «Օրացույց» ժապավենները:

Հայտագրի վերջին մասը կլոր սեղանի շուրջ ասուլիսն էր «Ցեղասպանության ճանաչումը, բայց հետո ի՞նչ» թեմայով: Նրան մասնակցեցին պատմաբաններ, գրողներ, քաղաքական գործիչներ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Գտնվել է Շագալի գողացված նկարը

ԱՄՆ-ի ոստիկանությունը Կանզասի նահանգի Տոպեկա քաղաքում հայտնաբերել է Մարկ Շագալի «Վիտեբսկի վրա» (կամ «Քաղաքի վրա») նկարը, որը 2001 թ. հունիսին գողացվել էր Նյու Յորքի Հրեական թանգարանից: Նկարն ավելի վաղ գոյություն չունեցող հասցեով առաքվել էր Սենթ Պոլ քաղաք (Մինեսոտայի նահանգ), որտեղ մնացել էր փոստում: Պահպանման ժամկետի ավարտից հետո ըստ հրահանգի այն հանձնվել էր Տոպեկայի հատուկ բաժանմունքին: Նկարի հակառակ կողմում կան տարբեր թանգարանների բազմաթիվ գրառումներ: Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի նախաձեռնությամբ էտյուդը փորձաքննության է ուղարկվել Նյու Յորքում: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ տվյալ նկարը գնահատվում է 1 մլն դոլար եւ Ռուսաստանից Ամերիկա էր տեղափոխվել «Շագալի վաղ շրջանի գործերը» ցուցահանդեսի համար:

Նյու Յորքի Հրեական թանգարանի աշխատակիցները կորուստը հայտնաբերել էին հունիսի 8-ին, իսկ 4 օր անց նամակ էին ստացել նկարն առեւանգած «Արվեստի եւ խաղաղության միջազգային կոմիտեից»: Առեւանգիչները որոշել էին նկարը պահել մինչեւ իսրայելա-պաղեստինյան հաշտության կնքումը: «Վիտեբսկի վրա» նկարը Շագալի ամենահայտնի գործերից է եւ ստեղծվել է 1915-1918 թթ.: Ռուսական թանգարաններն այն Նյու Յորք էին առաքել նկարչի վաղ շրջանի հինգ տասնյակ այլ գործերի հետ:

Պ. Ք.

Մարզահագուստի ֆիրմաներն ազդում են նորաձեւության վրա

Մարզահագուստի խոշոր ֆիրմաներն իրենց արտադրանքը գովազդելու համար օգտագործում են ոչ միայն նշանավոր մարզիկներին, այլեւ շոու-բիզնեսի գործիչներին: Վերջերս ամերիկյան «Ռիբոկ» ֆիրման պայմանագիր ստորագրեց փարիզյան հայտնի «Դիսկ ջոկեյ» Աբդելի հետ, որին հաճախ կարելի է տեսնել բազմամարդ երեկույթներում: Իսկ ֆրանսիական մարզահագուստի «Կոկ սպորտիֆ» ֆիրման նախընտրել է նորահայտ պոպ-երգիչ Բիլի Քրոուֆորդին, որը Մայքլ Ջեքսոնի հետեւորդն է: Մինչեւ վերջերս Բիլին անձնական օրինակով գովազդում էր «Պումա» ֆիրմայի արտադրանքը:

Երբ 5 տարի առաջ մի քանի մանեկեններ սկսեցին հագնել «Ադիդաս» ֆիրմայի հնաոճ մարզակոշիկներից մեկը` «Գազելը», շատերը դա համարեցին նորաձեւության վաղանցիկ դրսեւորում: Բայց այսօր փարիզյան նորաձեւության «տաճարում» Ֆոբուր Սենտ Օնորե փողոցում գտնվող «Կոլետ» խանութում «Նայք», «Ռիբոկ» եւ «Ադիդաս» մարզական ֆիրմաների արտադրանքը հարեւանում է «Պրադայի» եւ «Գուչիի» նորաձեւության վերջին նմուշներին: «Նայքի» մասնագետները նույնիսկ պնդում են, թե ապագայում մարդիկ հագնելու են քաղաքային եւ մարզական կոշիկների խառնուրդ հանդիսացող ոտնամաններ եւ մարզահագուստի տաբատներ: «Էքսպրես» հանդեսը տեղեկացնում է, որ փարիզյան նորաձեւության օրենսդիրներից մեկի` Ժան-Պոլ Գոտիեի խանութներում շուտով վաճառքի է հանվելու «Ռիբոկի» նոր հավաքածուն: Անցյալ տարի «Ադիդաս» եւ «Կոկ սպորտիֆ» ֆիրմաների ամբողջ ապրանքաշրջանառության 25 տոկոսն իրացվեց մարզադաշտերից ու մրցահարթակներից դուրս:

Պ. Ք.

ՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Կենսաթոշակառուի մտահոգությունը. «Դե արի, էշը ցեխից հանի»

Վիրահատվեցի, որպեսզի չթողնեմ ֆուտբոլը

Հարցազրույց Սարգիս Հովհաննիսյանի հետ

Երեւանի «Արարատի» նախկին պաշտպան Սարգիս Հովհաննիսյանն առաջին հայ լեգեոներն էր, որն ընդգրկվեց ՌԴ առաջնության մասնակից թիմի կազմում: Երկար տարիներ նա հաջողությամբ հանդես է եկել Մոսկվայի «Դինամոյում» եւ «Լոկոմոտիվում», կայուն ելույթներով աչքի ընկել ֆուտբոլի ՀՀ ազգային հավաքականում: Ցավոք, վերջին տարիներին վնասվածքներն անընդհատ հետապնդում են շնորհալի ու փորձառու ֆուտբոլիստին, ինչը չէր կարող բացասաբար չանդրադառնալ նրա ելույթների վրա: Վերջերս 33-ամյա ֆուտբոլիստը վիրահատվել է: «Դեյլի Սթարս Արարաս» ինտերնետային-լրատվական գործակալության թղթակիցը հարցազրույց է ունեցել Սարգիս Հովհաննիսյանի հետ, որն էլ ներկայացնում ենք ընթերցողների ուշադրությանը:

– Սարգիս, ինչպե՞ս ես քեզ զգում վիրահատությունից հետո:

– Նորմալ: Երկարատեւ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածությունների հետեւանքով աքիլլեսյան ջլաթելը բորբոքվել էր, ուստի վիրահատության կարիք զգացվեց: Եթե ցանկանայի հրաժեշտ տալ ֆուտբոլին, ապա չէի վիրահատվի:

– Կազանի «Ռուբինի» հետ քո պայմանագրի ժամկետը լրացե՞լ է:

– Ես հեռացել եմ ակումբից:

– Իսկ այլ ակումբներից հրավերներ չունե՞ս:

– Հաշվի առնելով իմ ներկա վիճակը՝ առայժմ ոչ: Վիրահատությունից հետո ինձ վերականգնվելու համար դեռեւս մեկ ամիս ժամանակ է անհրաժեշտ: Դրանից հետո կտեսնենք, թե ինչ կստացվի:

– Ի՞նչ ես կարծում, ինչո՞ւ քեզ այլեւս հավաքական չեն հրավիրում, չնայած քո հսկայական փորձին:

– Իմ կարծիքով, այս հարցի շուրջ յուրաքանչյուր մարզիչ իր կարծիքն ունի: Նա հրավիրում է նրանց, ում հարկ է համարում: Հնարավոր է տարիքս թույլ չի տալիս հուսալ, որ դարձյալ կխաղամ հավաքականում, չնայած շատ եմ ցանկանում եւ երազում կրկին հավաքականի մարզաշապիկով խաղադաշտ դուրս գալ: Յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստի համար էլ մեծ պատիվ է միջազգային ասպարեզում երկրի մարզական պատիվը պաշտպանելը:

– Ինչպե՞ս կգնահատեիր ՀՀ հավաքականի ելույթներն աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում:

– Հարցն այն է, որ ոչ բոլոր խաղերն եմ դիտել, ուստի միաժամանակ գնահատական տալ չեմ կարող:

– Ի՞նչը չհերիքեց հավաքականին հաջող մրցելույթների համար:

– Դժվար է ասել: Իմ կարծիքով, ողջ խաղի համար տղաներին ֆիզիկական պատրաստվածությունը չէր բավականացնում: Ուկրաինացիներին պարտվեցին հաշվի մեջ առաջ լինելով 2-0 հաշվով, թեեւ վատ չխաղացին: Նորվեգիայում եւս բարձր մակարդակի խաղ ցուցադրեցին:

– Ինչպե՞ս ես կարծում, հավաքականի մարզիչը պիտի լինի ներսի՞ց, թե՞ դրսից:

– Դժվար է ասել: Գլխավորը, որպեսզի մարզիչը փորձառու եւ բանիմաց լինի, ծանոթ լինի ժամանակակից ֆուտբոլում խաղացողների նախապատրաստության առաջավոր մեթոդներին:

– Հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնի հիմնական թեկնածուներ են համարվում ազգային թիմի նախկին մարզիչ, «Փյունիկի» գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանն ու երիտասարդական հավաքականի եւ «Շիրակի» գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանը: Այս առթիվ ի՞նչ կասես:

– Ես խաղացել եմ նրանց ղեկավարությամբ, ծանոթ եմ աշխատաոճերին: Նրանք միջազգային հանդիպումների զգալի փորձ ունեն եւ, կարծում եմ, կարող են արդյունքի հասնել հավաքականում:

Ուսումնամարզական հավաքը Սոչիում

ՀՀ կրկնակի գավաթակիր Աշտարակի «Միկան» երեկ մեկնեց Սոչի, որտեղ մինչեւ փետրվարի 7-ն ուսումնամարզական երկրորդ հավաքը կանցկացնի: Թիմը բոլորովին վերջերս էր վերադարձել Մոսկվայից, որտեղ հունվարի 5–16-ը գլխավոր մարզիչ Վալերի Գլադիլինի ղեկավարությամբ առաջին հավաքն էր անցկացրել: «Միկան» Մոսկվայում պարապմունքներն անցկացրել էր Մոսկվայի «Սպարտակի» փոխարինող կազմի մանեժում, որը կրում է Իգոր Նետտոյի անունը: Գլադիլինին օգնում էր խաղացող մարզիչ Սերգեյ Գոռլուկովիչը, որն առայժմ մարզվում է անհատական ծրագրով: Մոսկվայում հիմնական ուշադրությունը դարձվել է ֆուտբոլիստների ընդհանուր ֆիզիկական պատրաստությանը, մեծ տեղ է հատկացվել կրոսներին: Միաժամանակ, ֆուտբոլիստների խաղային որակների ստուգման նպատակով կազմակերպվել են ընկերական հանդիպումներ, որոնց մասնակցել են թիմի ռուսաստանցի 7 լեգեոներները: Առաջին հանդիպումը մանեժում ՌԴ 2-րդ դիվիզիոնի «Շատուրա» թիմի հետ ավարտվել է ոչ-ոքի (2–2): Երկրորդ խաղն անցկացվել է բաց խաղադաշտում, որտեղ «Միկան» հաղթել է «Սպորտակադեմկլուբին»: Մոսկվայի «Նիկայի» հետ հանդիպումն արհեստական ծածկույթով դաշտում համառ ու անզիջում պայքարում է անցել եւ ավարտվել հայ ֆուտբոլիստների հաղթանակով (4–3): Ի դեպ, «Նիկան» մարզում է Պողոս Գալստյանը: Այդ թիմում հանդես է գալիս ՀՀ հավաքականի նախկին հարձակվող Կարապետ Միքայելյանը: Այդ հանդիպումներում աչքի են ընկել Արմեն Մարկոսյանը, Էդիկ Մանուչարյանը, Արմեն Շահգելդյանը, ինչպես նաեւ թիմի նորեկ, հենակետային փորձառու կիսապաշտպան Դմիտրի Բասնիկովը: Լեգեոներներից իրենց լավ են դրսեւորել երիտասարդ հարձակվող Վասիլի Բիկովը եւ բարձրահասակ կիսապաշտպան Անատոլի Յակուշեւը: Մարզիչներն առայժմ գոհ են նրանից, ինչպես նաեւ թիմի երիտասարդ դարպասապահ Ֆելիքս Հակոբյանից, որի հետ անցած մրցաշրջանի կեսերից պարապում է հմուտ մասնագետ Անդրեյ Շիրյաեւը: ՀՀ երիտասարդական հավաքականի դարպասապահի խաղում զգալի առաջընթաց է զգացվում:

Ցավոք, եղան նաեւ կորուստներ: «Նիկայի» հետ խաղում Արմեն Մարկոսյանը կոտրել է ոտքը եւ թիկնքների ախտորոշմամբ՝ նվազագույնը 3–4 ամիս չի մասնակցի մարզումներին: Դեռեւս հավաքի սկզբում վնասվածքի պատճառով ստիպված էին Երեւան վերադառնալ Կարեն Մուրադյանն ու Կարեն Եղիազարյանը:

Սոչիում նախատեսվում է օրական 3 պարապմունք անցկացնել: Մարզիչները մտադիր են թիմում փորձարկել հայազգի չորս պատանի ֆուտբոլիստների, որոնք մինչեւ 17 տարեկանների ՀՀ պատանեկան հավաքականի թեկնածուներ են: Թիմի նախապատրաստական ծրագիրը ներառում է նաեւ ստուգողական 5 հանդիպումների անցկացում «Կուբանի», Նովոռոսիյսկի «Չեռնոմորեցի», ինչպես նաեւ ՌԴ առաջնության առաջին դիվիզիոնի այլ ուժեղագույն թիմերի հետ, որոնք այդ ժամանակահատվածում կգտնվեն Սոչիում: Ուսումնամարզական երկրորդ հավաքը հնարավորություն կընձեռի մարզիչներին ծանոթանալու խաղացողների խաղային կարողություններին եւ կազմի ճիշտ ընտրություն կատարելու: Բացառված չէ, որ «Միկայում» ընդգրկվի նաեւ ՀՀ հավաքականի նախկին պաշտպան Երվանդ Կրբաշյանը՝ «Տորպեդո–ԶԻԼ»-ի հետ ֆինանսական որոշ հարցեր պարզաբանելուց հետո:

Մրցաշարում երկիշխանություն է

Վեյք-ան-Զեեում ընթացող շախմատի միջազգային մրցաշարի 9-րդ տուրից հետո աղյուսակում երկիշխանություն հաստատվեց: Հաղթելով Մորոզեւիչին, Գրիշչուկը վաստակած միավորներով (6) հավասարվեց առաջատարին՝ Բարեեւին: Վերջինս սեւ խաղաքարերով ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Գել Ֆանդի հետ: 9-րդ տուրի մյուս հաղթանակն իր օգտին գրանցեց Կասիմջանովը՝ պարտության մատնելով անհաջող հանդես եկող վան Վելիին: Վերջինս 1,5 միավորով առայժմ եզրափակում է աղյուսակը: Մնացած հանդիպումներում գրանցվեցին ոչ-ոքի արդյունքներ: Խաղաղ դաշն կնքեցին Դրեեւն ու Թիմանը, Խալիֆմանն ու Լեկոն, Լոթյեն ու Գուրեւիչը, Ադամսն ու Պիկետը:

Մրցաշարի ավարտից չորս տուր առաջ պայքարը հաղթողի կոչման համար գնալով ավելի սուր բնույթ է կրում: Առաջատարներին կրնկակոխ հետապնդում են Խալիֆմանն ու Ադամսը, որոնք վաստակել են 5,5-ական միավոր: Նրանցից կես «քայլ» հետ են մնում Լեկոն եւ Մորոզեւիչը: Թիմանն ու Դրեեւն իրենց օգտին գրանցել են 4,5-ական միավոր: Նշենք, որ 14 մասնակիցներից առայժմ առանց պարտության են հանդես գալիս միայն Եվգենի Բարեեւը, Ալեքսանդր Խալիֆմանը եւ Մայքլ Ադամսը:

Կիսաեզրափակիչի զույգերը հայտնի են

Թենիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի մասնակիցները: Տղամարդկանց մրցաշարում Թոմաս Յոհանսոնից հետո կիսաեզրափակիչ մտավ չեխ Իրժի Նովակը, որից ընդամենը 85 րոպե պահանջվեց ավստրիացի Կուբեկին հաղթելու համար (6-2,6-3,6-2): Կիսաեզրափակիչում Յոհանսոնը կմրցի Նովակի հետ: Հետաքրքիր է, որ երկու մրցակիցների համար էլ ներկա արդյունքն ամենահաջողն է «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում: Շվեդ թենիսիստի հաղթելու հնարավորությունները ավելի բարձր են գնահատվում:

Կիսաեզրափակիչի 3-րդ մասնակիցը դարձավ Մարատ Սաֆինը, որը հաջորդ փուլ դուրս եկավ գրեթե առանց պայքարի: Արդեն առաջին խաղափուլում 5-2 հաշվի ժամանակ նրա մրցակիցը՝ Ուեյն Ֆերեյրան վնասվածքի պատճառով հրաժարվեց շարունակել մրցախաղը: Սաֆինի հաջորդ մրցակիցը պետք է որոշվեր Թոմի Հաասի եւ Մարսելո Ռիոսի մրցավեճում:

Կանանց մրցապայքարում 1/4 եզրափակիչում մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել Ավստրալիայի բաց առաջնության ռեկորդային չեմպիոնուհի Մոնիկա Սելեշի եւ մրցաշարի հաղթողի հիմնական հավակնորդուհիներից մեկի՝ Վինուս Ուիլյամսի հանդիպումը: Երբ Ուիլյամսը լավ մարզավիճակում է, նրան հաղթելը շատ դժվար է: Սակայն Մելբուռնում Վինուսը խաղում է վնասվածքով, ինչը նրան խանգարում է կայուն ելույթներ ունենալ: Ուիլյամսը կարողացավ լրջորեն դիմադրել միայն առաջին խաղափուլում՝ շահելով այն (7-6), սակայն մյուս երկուսում Սելեշի առավելությունը նկատելի էր (6-2, 6-3): Կիսաեզրափակիչում Սելեշի մրցակիցը որոշվել էր ավելի վաղ: Նա կմրցի Մարտինա Հինգիսի հետ: Կիսաեզրափակիչի մյուս զույգը կկազմեն ներկա չեմպիոնուհի Ջենիֆեր Կապրիատին եւ Կիմ Կլիյստերսը, որոնք համապատասխանաբար պարտության մատնեցին Ամելի Մորեսմոյին (6-2, 6-2) եւ Ջուստին Էնենին (6-2, 6-3):

15 մլն դոլար Այալայի համար

Անգլիայի չեմպիոն «Մանչեսթր Յունայթեդը» պատրաստ է 15 մլն դոլար վճարել իսպանական «Վալենսիայի» արգենտինացի պաշտպան Ռոբերտո Այալայի համար: Թիմի գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը հույս ունի 28-ամյա ֆուտբոլիստի միջոցով լուծել պաշտպանության խնդիրը:

«Մանչեսթր Յունայթեդը» դեռեւս անցյալ ամռանն էր ցանկանում Այալային ընդգրկել թիմի կազմում՝ «Վալենսիային» առաջարկելով 5,5 մլն դոլար, սակայն իսպանական ակումբը չէր համաձայնել: Անգլիացիները ներկայումս երկրորդ փորձն են կատարում՝ եռապատկելով գումարը: Այալան մինչ «Վալենսիայում» խաղալը հանդես է եկել «Ռիվեր Փլեյթում», «Նապոլիում» եւ «Միլանում»:

Պուան կշարունակի աշխատանքը

Ուրուգվայի ֆեդերացիան պաշտոնապես հայտարարել է, որ ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ժամանակ երկրի հավաքականը կգլխավորի Վիկտոր Պուան, որի ղեկավարությամբ թիմը եզրափակչի ուղեգիր էր նվաճել: Այս հայտարարությունն արվել է ի պատասխան մամուլում հայտնված այն հաղորդագրությունների, թե իբր Պուայի եւ հավաքականի որոշ խաղացողների, մասնավորապես Դարիո Սիլվայի միջեւ կոնֆլիկտ է ծագել: «El Pais» թերթի հարցման արդյունքներով ֆուտբոլասերների 65 տոկոսը ողջունում է Պուային իր պաշտոնում թողնելու որոշումը: Պուան հավաքականի ղեկը ստանձնել էր անցյալ տարվա փետրվարին՝ փոխարինելով Դանիել Պասարելային:

Մարզումները կանցկացվեն Կիպրոսում

Ֆուտբոլի ՀՀ առաջնության 3-րդ մրցանակակիր Երեւանի «Սպարտակը» եւ «Բանանցը» ծաղկաձորյան հավաքից հետո ուսումնամարզական 2-րդ հավաքի են մեկնել Կիպրոս, որտեղ կմնան մինչեւ փետրվարի 6-ը: Երկու թիմերի կազմերում էլ զգալի փոփոխություններ են տեղի ունեցել: «Սպարտակի» ղեկավարությունը տրանսֆերի է հանել թիմի ավագ Ռազմիկ Գրիգորյանին, Օգման Թամոյանին, Արտակ Մինասյանին, Հայկ Նարիմանյանին, Կարեն Աստոյանին եւ Նորիկ Հոխոյանին, որոնք այլեւս չեն մասնակցում թիմի պարապմունքներին: «Բանանցից» հրավիրվել են Ալբերտ Աֆյանը, Անդրանիկ Ջանազանյանը, Արմեն Սարգսյանը, «Մալաթիայից» փորձարկվում են երիտասարդ ֆուտբոլիստներ Գարիկ Բոյախչյանն ու Կարեն Մանուկյանը: Թիմում փորձաշրջան են անցնում «Դինամոյի» եւ ՀՀ երիտասարդական հավաքականի դարպասապահ Նիկոլայ Սարգսյանը եւ «Արարատի» ավագ Կարեն Բարսեղյանը: Վերջինիս տեղափոխման համար «Արարատը» պահանջում է 25 հազար դոլար: «Սպարտակը» պատրաստ է վճարել 15 հազար դոլար:

Մեծ փոփոխություններ են տեղի ունեցել նաեւ «Բանանցում»: Տարբեր պատճառներով թիմից հեռացել են 11 ֆուտբոլիստներ: Ինչպես նշեցինք, նրանցից 3-ը փոխադրվել են «Սպարտակ», Գագիկ Սիմոնյանն ու Վիգեն Աբրահամյանը խաղում են Բեյրութի ՀՄՄ-ում, Ռոմիկ Սիմոնյանը, Գոռ Աբաբեկյանը, Եղիշե Թադեւոսյանը, Արթուր Արշակյանը, Արամայիս Խաչատրյանը, Արմեն Սահակյանը, որոնց պայմանագրերի ժամկետները դեռ չեն լրացել ակումբի հետ, հանվել են տրանսֆերի: «Մալաթիայից» հրավիրվել են Տիգրան Ղարաբաղցյանը, Արարատ Առաքելյանը, Սամվել Մելքոնյանը, Սուրեն Սարգսյանը, Արա Բենիամինյանը: Թիմում մարզվում է նաեւ «Արարատի» հարձակվող Էմիլ Մեսրոպյանը:

Ի դեպ, առայժմ անհայտ է «Մալաթիայի»՝ բարձրագույն խմբում հանդես գալու հարցը: Սարգիս Իսրայելյանից տեղեկացանք, որ հարկ է լուծել կազմակերպչական եւ ֆինանսական որոշ հարցեր: Այդ իսկ պատճառով էլ «Մալաթիայի» ֆուտբոլիստները բաժանվել են 3 խմբի եւ համատեղ մարզումներ են անցկացնում «Սպարտակում», «Բանանցում» եւ «Սպարտակ-2»-ում: Վերջինս խաղալու է առաջին խմբում եւ լինելու է «Սպարտակի» հերթափոխը: «Սպարտակ-2»-ի գլխավոր մարզիչ է նշանակվել փորձառու Վազգեն Հայրապետյանը, որին օգնում է Գագիկ Հովհաննիսյանը: Իսկ ահա, «Մալաթիայի» նախկին գլխավոր մարզիչ Գեւորգ Քամալյանը գլխավորել է նորաստեղծ «Լոկոմոտիվը», որը նույնպես հանդես է գալիս առաջին խմբում: Մարզումներին զուգահեռ Կիպրոսում նախատեսված են ընկերական հանդիպումներ: Մրցակիցներից մեկն արդեն հայտնի է՝ Դոնեցկի «Մետալուրգը», որում հանդես է գալիս Արա Հակոբյանը: Հավանական մրցակիցների թվում են «Ալանիան», «Դնեպրը», «Կուզբասը» եւ կորեական «Հոնդան»:

Բաժինը վարում է ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ճակատագրական հարված, որն ընկնելու հետեւանք է կամ...

Դատաբժշկական փորձաքննության արդյունքները ներկայացվեցին դատարանում

Երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում ընթանում էր «Առագաստ» սրճարանում տեղի ունեցած սպանության գործով դատավարությունը: Ինչպես եւ սպասվում էր, ներկայացվեցին դատաբժշկական փորձաքննության արդյունքները: Դատաբժշկական փորձագետներ Գեւորգյանն ու Հարությունյանը մանրամասնորեն շարադրեցին, թե Պողոս Պողոսյանի մարմնին ինչ վնասվածքներ են հայտնաբերել: Վնասվածքները եղել են ներքին եւ արտաքին, արտահայտվել են արյունազեղումների եւ քերծվածքների ձեւով, ընդ որում՝ վնասվածքների գերակշիռ մասը թեթեւ է եղել, իսկ ծանրերի թվում ճակատագրական ու մահաբեր է եղել մեկը՝ աջ կողմնածոծրակային շրջանում առկա արյունազեղումը: Այդ վնասվածքը, փորձագետների կարծիքով, «հարթ ու բութ, լայն մակերես ունեցող առարկայի ներգործության հետեւանք է՝ մեն-միակ հարվածի հետեւանք»: Պողոս Պողոսյանին նրանք դիահերձել են մահվանից 10-12 ժամ անց, պարզել են, որ տուժածի արյան մեջ ալկոհոլ է պարունակվել, իսկ խմիչքի որոշակի քանակությունը Պողոսյանն ընդունել է մահվանից 3-4 ժամ առաջ: Թմրանյութ չի հայտնաբերվել: Մասնագետներն անցկացրել են նաեւ լրացուցիչ փորձաքննություն, որի արդյունքներն ավելի մանրակրկիտ էին ու նույնպես ներկայացվեցին դատարանում:

Պողոս Պողոսյանի գլխին հասցվել է երեք հարված: Բութ առարկայից ստացած հարվածի հետեւանքով նրա ճակատին վնասվածք կա, քերծվածքներ են հայտնաբերվել դեմքին ու մարմնին: «Գլխի ծանր վնասվածքը կարող էր լինել կանգնած դիրքից կտրուկ վայր ընկնելու եւ հարված ստանալու հետեւանք», արձանագրեցին դատաբժշկական փորձագետները՝ հավելելով, որ տուժածն ու իր հետ վիճաբանողը կանգնած են եղել դեմ առ դեմ: Մեղադրող կողմը փորձագետ Գեւորգյանին հարցեր ուղղելիս անդրադարձավ Պողոսյանի կյանքի համար ճակատագրական դարձած ծանր վնասվածքին: Փորձագետը համոզվա՞ծ է, որ հարվածը մեկն է եղել, ոչ թե մի քանիսը: Վերջինս հավաստիացրեց, որ այդպես է եղել, հակառակ դեպքում՝ գլխի արյունազեղված հարվածն այլ տեսք կունենար: «Իսկ ինչո՞ւ եք համոզված, որ այդ վնասվածքը հենց ընկնելու հետեւանք է, ոչ թե՝ բռունցքով, ոտքով, կոշիկով կամ այլնով հասցված հարվածի», հարցրեց մեղադրողը: «Մեր թվարկածը սահմանափակ մակերեսով առարկաներն են, դրանց հասցրած վնասվածքներն այլ բնույթի են լինում, իսկ մեր գործի պարագայում խոսքը վերաբերում է հենց հարթ, բութ, լայն մակերես ունեցող առարկայի», հետեւեց պատասխանը: Տուժողի իրավահաջորդի շահերի ներկայացուցիչ, փաստաբան Ռուբեն Սահակյանը հարցրեց. «Եթե ձեզ ցույց տային այդպիսի մի առարկա՝ բութ եզրերով, կկարողանայի՞ք վստահաբար ասել՝ հարվածը դրանո՞վ է հասցվել, թե՞ ոչ»: Փորձագետը պատասխանեց, թե քանի դեռ չի տեսել այդ առարկան ու չի հետազոտել, վաղաժամ է այս մասին խոսելը: Նաեւ ավելացրեց, որ Պողոսյանը հարվածից անմիջապես չի մահացել, այլ մի քանի րոպե անց, սակայն տեղափոխվելու կամ ոտքի կանգնելու անընդունակ է եղել:

Դատաբժշկական փորձագետների հարցաքննությունից հետո դատավարությունը թեւակոխեց մի նոր փուլ, այն է՝ իրեղեն ապացույցների հետազոտումը: Դատավորն ընթերցեց դատարան հարգելի պատճառով չներկայացած վկաների նախաքննական գրավոր ցուցմունքները, հետազոտվեցին ամբաստանյալի եւ տուժածի հագին այդ օրը եղած կոստյումները, մյուս իրեղեն ապացույցները: Փաստաբան Ռ. Սահակյանի միջնորդությունը՝ տուժածի եղբայր Անդրանիկ Պողոսյանին անմիջապես հարցաքննելու վերաբերյալ, դատարանը մերժեց՝ հետաձգելով այդ պահը: Ինքը՝ տուժողի իրավահաջորդի շահերի ներկայացուցիչը, այդ հարցաքննությունը շատ է կարեւորում, քանի որ «տուժածի եղբայրը Պողոսյանի սպանության վերաբերյալ լուրջ տեղեկություններ ունի հայտնելու»:

ՆՈՒՐԻՇ ԲԱՐԱՅԱՆ

Կորել է

«Տելեկարթել» ՍՊԸ-ի կլոր կնիքը, ՀՎՀՀ 01224538:
Համարել անվավեր:

Կորել է

Ստեփան Մկրտիչի Արոյանի քաղաքային տրանսպորտով անվճար երթեւեկելու վկայականը:
Համարել անվավեր:

ԱՄՆ դեսպանատանը պահանջվում է վարձով տուն

Խնդրում ենք լրացնել սույն ձեւաթերթիկը եւ վերադարձնել ԱՄՆ դեսպանատուն Բաղրամյան 18 հասցեով:
ATTN: GSO

1. Հասցեն ______
2. Պահանջվող վարձը ______
3. Վարձակալման ժամանակահատվածը (տարի) ______
4. Ննջասենյակների թիվը— Լոգասենյակների թիվը ______
5. Կա՞ արդյոք ավտոտնակ— Բակ/Այգի ______
6. Քանի՞ հարկանի է շենքը ______
7. Ե՞րբ կարող եք ազատել շենքը ______
8. Համաձա՞յն եք հանել տնից ողջ կահույքը եւ անձնական իրերը ______
9. Տունը վերջե՞րս է վերանորոգվել կամ վերակառուցվել ______

Եթե ոչ, համաձա՞յն եք արդյոք կատարել վերանորոգման աշխատանքներ, ԱՄՆ ստանդարտներին համաձայն, վարձակալելու նպատակով

10. Հեռախոս ______

ՀԵՏԱՔՆՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Դիմէք «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն», երբ պաշտոնյաները չեն պատասխանում Ձեր դիմումներին:

Հասցե. ք. Երեւան, Դեղասան փ. 4, բն. 1ա

Հեռ. (3741) 524105, 529240

Էլ. փոստ shushan@iternews.am

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Արժեթղթեր Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Ատրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ակս Էդրուքի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Ինվեստիս ՓԲԸ
ք. Երեւան, Չալյան 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ Ինվես ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Նորդ-Վեստ-Ինվես ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Պրայմ Ինվես ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Վիկինգ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Յունան ՍՊԸ
ք. Երեւան, Պռոշյան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2002 թ. հունվարի 23-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հապ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: Լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: Խանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Խանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվազ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: Առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: Փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: Ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ՋԱՓԻՉ-1 (ԱՇՏԱՐԱԿ)	ACHT	B											
ԱՐԱԳԱԾ ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾ. ԱՄ	AGBM	B											
ԱԳՐՈՄԱՇ. ԱՄ (ՎԱՐԴԵՆԻՍ)	AGVM	B											
ԱԼՄԱՍ	ALMS	B											
ԱՅՐՈՒՄԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	APAH	B											
ԱՊԱՄԵԿՈՒՍԻՉ	APAK	B											
ԱՐԱՎՏՈ	ARAV	B											
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԲՆԿ	ARBC	B											
ԱՐԴՎԻՆ ԷԼ.ՄԵԽ.ԳՆ ([illegible])	ARDV	B											
ԱՐԳՈՍ	ARGS	B											
ԿՈՆՅԱԿԻ ԱՐԱՔՍ ՖԱ	ARKF	B											
ԱՐՄԵՆ-ԿԱՐՊԵՏ	ARKP	B											
ԱՐՄԱԼՏԱԺ	ARMJ	B											
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ ՍԵՎԱՆ	ASEV	B											
ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ	ASHB	B											
ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ	ASHBP1	B											
ԱՍՈՒՐՅԱՆԻ ԸՆԿԱՆՅՈՒԹԵՐ	ASNR	B											
ԱՍԵԿԱՆՈՒՄԱՏ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՐԹԻԿԻ ԲԵՐՐՈՒԹՅՈՒՆ	ATBE	B											
ԱՎՏՈՄԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B											
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ ԳՆ	AVTM	B											
ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԵՆՏՈՆԻՏ ԿՏ	BENT	B											
ԲՋՆԻ-ՊԼԱՍԹ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ. ԳՆ	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՑՐ. ՄՆ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՆ	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ՀՆ	DJAH	B											
ՁՈՐԱԿԷԼԵԿՏՐՈՆ	DZKT	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓԳՈՐԾՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. ԳՆ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՆ	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,000.0	1,000.0	60								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ ԳՆ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ	EJWG	B											
ԵՐ. N1 ԿԱՀՈՒՅՔԻ ՖԱ	EKIF	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ 7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԱՇՎԵ ԳԱԼԱՆՏԵՐԵԱՅԻ ՖԱ	EKGF	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKQG	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B				900.0	900.0	33					
ԷԼԵԿՏՐՈՆ	ELEK	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՇՏԱԺ	ELMJ	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔ	ELSQ	B											
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿ	ELUS	B											
ԷՋՄԱՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ ՖԱ	EMKFCO	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMOR	B											
ԵՄՏԱ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B											
ԵՐԱԶ	ERAZ	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B											
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B											
ԱՆԱՀԻՏ ԹԵԼ. ԳՆ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B											
ԵՐ. ՏԵԽՆՈԼՈԳ. ՍԱՐՔ.ԵՐԻ ԳՆ	ETXS	B											
ՎԱՆ ԱՖ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ -1	EVG1	B											
ԳԱՄԱՐԻ ՀԱՑ	GAMC	B											
ԱՆԻԿ	GANV	B											
ԳԱՌՆԻ	GARN	B											
ԳԵՂԱՄԱ	GEGN	B											
ԳՈՐԻՍԻ ԳԱՄՄԱ	GGAM	B											
ԳԵԳԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒԿՈՆԴ	GKND	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄԱՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԿՏ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B											
ՀԱՏԻՍ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B											
Հ ԷՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B											
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	HELM	B											
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HOMO	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆԱՆՅՈՒԹ	HSHN	B											
ՀԱՍՏՈՑԱՇԻՆՈՒԹ. ԳՆ	HSNG	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ ԳՆ	JHJG	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՐԱՄԵՏ	KMET	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿՈՆԱԷԿՏ	KNET	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԷ ԳՆ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ԿՈՇԿԱԳՈՐԾ-ՄԱՍԻՍ	KSHM	B											
ԼԱԿԵՐԻ ՈՒ ՆԵՐԿԵՐԻ ԳՆ	LAQN	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՆ	MOER	B											
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁՄՈՍԿՈՎՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B											
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖԱ	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՊԵՐ. ՄԱՆԿ. ԳԻՆԵԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	PMGK	B											
ՓՈՔՐԻԿ ԼԱՅՆ	PORN	B											
ՌԱՍՏՐ ԳՆ	RSTR	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԵՐ. ՇՈՒՇԱՆ ՏԵՔՍՏԻԼ ԿՏ	SHTK	B											
ԿԱՏԱՐՈՂ ՍԱՐՔ. ԳՆ	SKSG	B											
ՍԻՍԱԿԱՆ	SSKN	B											
[illegible] ԳԱԶ	STAN	B											
ՏՈՒՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ՖԱ	VAKF	B											
ՎԵԴՈՒ ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	VELG	B											
ՎԱՆԱՁՈՐՅԱՆ ԷԼԵԿՏՐԱՎԱՌ. ԳՆ	VEVG	B											
ՎԱՇԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՆ	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՀՈՒՅՔ	YKHQ	B											
ԵՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	YPHG	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵՐԻ ԳՆ	YRLE	B											
ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ [illegible]	ZNGP	B											

* [illegible]
** 4 նիշից կազմված հապավումը [illegible] Բոլոր գները ՀՀ դրամով:
Այլ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

© Armex

«Գինդ» տպարանում, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 23. 01. 2002 Գինը՝ 100 դրամ